

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

DEVLET DESTEKLERİ

Şeymanur KIZILER, Emre KARAKURT, Hakan KARAGÖZ

Araştırma Raporu

Ekonomik Araştırmalar ve Proje Müdürlüğü

KONYA
Mart, 2020
www.kto.org.tr

1. KOSGEB DESTEKLERİ.....	7
1.1. Girişimcilik Destekleri	7
1.2. AR-GE, Teknolojik Üretim ve Yerileştirme Destekleri.....	9
1.3. İşletme Geliştirme, Büyüme ve Uluslararasılaşma Destekleri.....	11
1.4. KOBİ Finansman Destekleri	14
1.5. KOSGEB Laboratuvar Hizmetleri.....	15
1.6. İŞGEM/TEKMER Programı	15
2. İŞKUR	16
2.1. İlave İstihdam Desteği	16
2.2. Kadın, Genç ve Mesleki Yeterlilik Belgesi Olanların Teşviki.....	16
2.3. İşsizlik Ödeneği Alanlara Yönelik Teşvik	16
2.4. Engelli İstihdamı Teşviki	16
3. SGK	17
3.1. Mamullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortası İşveren Hissesinde 5 Puanlık İndirim.....	17
3.2. Yurtdışına Götürülen/ Gönderilen Sigortalılar İçin Prim İndirimi	17
3.3. İlave 6 Puanlık İndirim	17
3.4. Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararlar Çerçevesinde Uygulanan Sigorta Primi Teşviki17	
3.5. Genç ve Kadın İstihdamı İle Mesleki Belgesi Olan Sigortalı İstihdamı Halinde Uygulanan.....	17
3.6. Engelli Sigortalı İstihdamında Sigorta Primi Teşviki.....	17
3.7. Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun Kapsamında.....	17
3.8. Kültür Yatırımları Ve Girişimlerine Sigorta Prim Teşviki	18

3.9. İşsizlik Ödeneği Alanların İstihdamı Halinde Sağlanan Teşvik Uygulaması.....	18
3.10. İşbaşı Eğitim Programlarını Tamamlayanların İstihdamına İlişkin Teşvik.....	18
3.11. Sosyal Yardım Alanlarının İstihdamı Halinde Uygulanan Prim Teşviki	18
3.12. Sosyal Hizmetlerden Faydalanan Kişilerin İstihdamı Halinde Uygulanan Teşvik.....	18
3.13. Yeni Nesil Teşviki	18
3.14. 4447 Sayılı Kanun'un Ek 4 Üncü Maddesinde Öngörülen Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan İşsizlik Sigortası İşveren Hissesi Teşviki Uygulaması	19
4. SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI.....	19
4.1. Ar-Ge Teşvikleri Genel Müdürlüğü	19
4.2. Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü	20
4.3. Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü	21
4.4. Sanayi Bölgeleri Genel Müdürlüğü	21
4.4.9. Yapı Denetim Kuruluşlarına Ödenecek Hizmet Bedeli İndirimi	22
4.5. Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü	22
5. TÜBİTAK.....	28
5.1. Sanayi Destekleri	28
5.2. Girişimcilik Destekleri	31
6. TİCARET BAKANLIĞI.....	32
6.1. İhracat Destekleri	32
6.2. Hizmet Sektörlerine Yönelik Devlet Yardımları	39
7. EXİMBANK	39

7.1. Döviz Kazandırıcı Hizmetler Kredisi	39
7.2. Turizm Kredisi	39
7.3. Uluslararası Nakliyat Pazarlama Kredisi	40
7.4. Yurt Dışı Fuar Katılım Kredisi	40
7.5. Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri Köprü Kredisi	40
7.6. Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri Teminat Mektubu Programı.....	40
7.7. Dış Ticaret Şirketleri İhracat Kredisi	40
7.8. İhracata Hazırlık Kredisi	41
7.9. KOBİ İhracata Hazırlık Kredisi	41
7.10. Reeskont Kredisi	41
7.11. Sevk Öncesi İhracat Kredisi.....	41
7.12. Sevk Sonrası Reeskont Kredisi	41
7.13. Avrupa Yatırım Bankası Kredisi.....	41
7.14. Gemi İnşa ve İhracatı Finansman Programı.....	41
7.15. İhracata Yönelik İşletme Sermayesi Kredisi.....	42
7.16. İhracata Yönelik Yatırım Kredisi.....	42
7.17. Marka Kredisi.....	42
8. ENERJİ BAKANLIĞI	42
8.1. Verimlilik Artırıcı Proje Destekleri	42
8.2. Gönüllü Anlaşma Destekleri	42
8.3. 5. Bölge Teşvikleri.....	43

9. ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI.....	43
10. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI	43
10.1. Teknik Yardım Desteği.....	43
10.2. Kültür Yatırımları Desteği	43
10.3. Turizm Teşvikleri.....	43
10.4. Turizm Sektörü Acil Eylem Planı Destekleri ve Turizm Sektörüne Yönelik İstihdam Destekleri	45
10.5. Turizm İşletme Belgeli Tesislere Sağlanan Diğer Avantajlar.....	45
11. AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI	45
11.1. AİLE YARDIMLARI:.....	45
11.2. EĞİTİM YARDIMLARI:.....	46
11.3. SAĞLIK YARDIMLARI:	47
11.4. ÖZEL AMAÇLI YARDIMLAR:.....	48
11.5. YAŞLI VE ENGELLİ YARDIMLARI:	48
12. TARIMSAL DESTEKLER	49
12.1 TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI	49
12.2 FARK ÖDEMESİ DESTEKLERİ	52
12.3 HAVYANCILIK DESTEKLERİ	52
13. TARIM VE KIRSAL KALKINMAYI DESTEKLEME KURUMU DESTEKLERİ.....	55
13.1 101 - Tarımsal İşletmelerin Fiziki Varlıklarına Yönelik Yatırımlar	55
13.2 103 - Tarım ve Balıkçılık Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması ile İlgili Fiziki Varlıklara Yönelik Yatırımlar	55

13.3	302 - Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve İş Geliştirme	56
14.	TARIMA DAYALI YATIRIMLARIN DESTEKLENMESİ	56
15.	BİREYSEL SULAMA SİSTEMLERİNİN DESTEKLENMESİ	57
16.	TARIM SİGORTALARI (TARSİM) PRİM DESTEĞİ.....	58
17.	BELEDİYELERİN TARIMSAL DESTEKLERİ	59
18.	FAİZ İNDİRİMLİ KREDİLER	59
19.	LİSANSLI DEPOCULUK KİRA DESTEĞİ	64
20.	TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME DESTEĞİ	65
21.	KOP İDARESİ DESTEKLER.....	66
21.1	KOP KÜÇÜK ÖLÇEKLİ SULAMA İŞLERİ PROGRAMI (KOP KÖSİP).....	66
21.2	KOP TARIMSAL EĞİTİM VE YAYIM PROJESİ (TEYAP)	66
21.3	KOP KIRSAL KALKINMA PROGRAMI.....	67

1. KOSGEB DESTEKLERİ

1.1. Girişimcilik Destekleri

1.1.1. Girişimciliği Geliştirme Destek Programı

Programın amacı, girişimcilerin iş kurma ve yürütme konularında bilgi ve becerilerini geliştirmek, başarılı iş planlarını/iş modellerini ödüllendirmek, girişimcilik ekosisteminde yer alan aktörler arası işbirliğini arttırmak, yeni kurulan işletmelerin en kırılgan oldukları dönemde hayatta kalma oranının arttırılmasına katkı sağlayacak yapıların ve ulusal plan ve programlar doğrultusunda yeni işletmelerin kurulmasını ve sürdürülmesini sağlamaktır.

1. Yeni Girişimci Programı

Geleneksel Girişimci Desteği: Kuruluş desteği kapsamında geri ödemesiz olarak gerçek kişi statüsünde ve başvuru tarihi itibarıyla son bir yıl içinde kurulmuş olan işletmelere destek sağlanmaktadır.

	Gerçek kişi statüsünde kurulmuş olan işletmeler	Sermaye şirketi statüsünde kurulmuş olan işletmeler
Kuruluş Desteği	5.000 TL	10.000 TL

	1. Performans Dönemi* Toplam prim gün sayısı	2. Performans Dönemi* Toplam prim gün sayısı
Performans Desteği	- 180-539 olan işletmeye 5.000 TL, - 540-1079 olan işletmeye 10.000 TL, - 1080 ve üstü olan işletmeye 20.000 TL	- 360-1079 olan işletmeye 5.000 TL, - 1080-1439 olan işletmeye 15.000 TL, - 1440 ve üstü olan işletmeye 20.000 TL

İleri Girişimci Desteği: Kuruluş desteği kapsamında geri ödemesiz olarak gerçek kişi statüsünde ve başvuru tarihi itibarıyla son bir yıl içinde kurulmuş olan "İleri Girişimci Programı Kapsamındaki Faaliyet Konuları Tablosu"nda yer alan konularda faaliyet gösteren işletmelere destek sağlanmaktadır.

	Gerçek kişi statüsünde kurulmuş olan işletmeler	Sermaye şirketi statüsünde kurulmuş olan işletmeler
Kuruluş Desteği	5.000 TL	10.000 TL

	1. Performans Dönemi* Toplam prim gün sayısı	2. Performans Dönemi* Toplam prim gün sayısı
Performans Desteği	- 180-539 olan işletmeye 5.000 TL, - 540-1079 olan işletmeye 10.000 TL,	- 360-1079 olan işletmeye 5.000 TL,

	- 1080 ve üstü olan işletmeye 20.000 TL	- 1080-1439 olan işletmeye 15.000 TL, - 1440 ve üstü olan işletmeye 20.000 TL
--	---	--

İleri Girişimci Makine Teçhizat ve Yazılım Desteği:

	Destek Tutarı	Destek Oranı
Düşük Orta-Düşük Teknoloji Düzeyi	100.000 TL	%75
Orta İleri teknoloji Düzeyi	200.000 TL	
İleri teknoloji Düzeyi	300.000 TL	

İleri Girişimci Mentörlük, Danışmanlık ve İşletme Koçluğu Desteği:

	Destek Tutarı	Destek Oranı
Danışmanlık ve İşletme Koçluğu Desteği	10.000 TL	%75

1.1.2. Girişimcilik Destek Programı

Bu programın amacı, ekonomik kalkınma ve istihdam sorunlarının çözümünün temel faktörü olan girişimciliğin desteklenmesi, yaygınlaştırılması ve başarılı işletmelerin kurulmasını sağlamaktır. Bu kapsamda, uygulamalı girişimcilik eğitimi, iş planı ödülleri ve iş geliştirme merkezi desteği sağlanmaktadır.

Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi

Yeni Girişimci Desteğine başvurunun ön şartlarından biri bu Eğitimi tamamlamış olmaktır.

Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri herkesin katılımına açık ve ücretsiz olarak sağlanmaktadır.

İş Planı Ödülü

Yükseköğretim kurumlarınca örgün eğitim sistemi içinde girişimciliğin ayrı bir ders olarak verilmesi halinde, bu dersi alan öğrenciler arasında KOSGEB ve ilgili üniversite işbirliği ile düzenlenen ödüllü yarışmalar sonucunda, hazırladıkları iş planları ilk üç dereceye girmiş olan öğrencilerden işletmesini kurmuş olmaları kaydı ile en başarılı iş planı sahibine 25.000 (yirmi beşbin) TL, ikinciyeye 20.000 (yirmi bin) TL, üçüncüye 15.000 (on beşbin) TL ödül verilir.

Yurtiçi veya yurtdışında faaliyet gösteren kurum/kuruluşlar tarafından düzenlenecek ödüllü/ödüksüz yarışmalar sonucunda sundukları iş fikirleri/iş modelleri/iş planları, ilk üç dereceye girmiş olan yarışmacılara, Türkiye’de kuracakları işletmeleri ve ya mevcut işletmeleri için, 100.000 (yüzbin) TL’ye kadar ödül verilebilir.

İş Geliştirme Merkezi (İŞGEM) Desteği

Belediyeler, Yüksek Öğretim Kurumları, Özel İdareler, Meslek Kuruluşları ve İnkübatörler tarafından münferiden veya müştereken kurulacak bir İşletici Kuruluş vasıtası ile KOBİ'lere işletme geliştirme koçluğu, destek ağlarına ulaşım, finans kaynaklarına erişim imkânı, uygun koşullarda iş yeri mekânı, ortak ofis ekipmanı ve ofis hizmetleri sunmak amacıyla kurulacak bir İŞGEM'in, kuruluş ve işletme giderlerine destek sağlanmaktadır.

Destek Unsuru		Üst Limiti (TL)	Destek Oranı (%) (1-2. Bölge)	Destek Oranı (%) (3,4,5,6. Bölge)
İŞGEM Kuruluş Desteği	Geri Ödemesi	650.000	60	70
- Bina Tadilatı		500.000		
- Mobilya Donanım		100.000		
- Personel Gideri		50.000		
İŞGEM İşletme Desteği		200.000		
- Bina Tadilatı		100.000		
- Bina Tadilatı		50.000		
- Bina Tadilatı		20.000		
İŞGEM tanıtım/organizasyon giderleri, işbirliği ağlarına erişim giderleri		30.000		

1.2. AR-GE, Teknolojik Üretim ve Yerlileştirme Destekleri

1.2.1. AR-GE ve İnovasyon Destek Programı

Ar-Ge ve İnovasyon Destek Programının amacı, desteklenecek araştırma-geliştirme ve inovasyon projeleri aracılığıyla bilim ve teknolojiye dayalı yeni fikir ve buluşlara sahip küçük ve orta ölçekli işletmeler ile girişimcilerin yeni ürün, yeni süreç, bilgi ve/veya hizmet üretmelerini sağlamaktır.

Destek Unsuru		Destek Üst Limiti (TL)	Destek Oranı (%)
Kira Desteği	Teknopark içi	30.000	75
	Teknopark dışı	24.000	
Makine-Teçhizat, Donanım, Hammadde, Yazılım ve Hizmet Alımı Giderleri Desteği		150.000	75*
Makine-Teçhizat, Donanım, Hammadde, Yazılım ve Hizmet Alımı Giderleri Desteği (Geri Ödemeli)		300.000	75*
Personel Gideri Desteği		150.000	100
Başlangıç Sermayesi Desteği		20.000	100
Proje Geliştirme Desteği	Proje Danışmanlık Desteği	25.000	75
	Eğitim Desteği	10.000	
	Sınai ve Fikri Mülkiyet Hakları Desteği	20.000	
	Proje Tanıtım Desteği	5.000	
	Yurt içi ve Yurtdışı Kongre/Konferans/Fuar Ziyareti /Teknolojik İşbirliği Ziyareti Desteği	15.000	

	Test, Analiz ve Belgelendirme Desteği	25.000	
--	---------------------------------------	--------	--

1.2.2. Endüstriyel Uygulama Destek Programı

Endüstriyel Uygulama Programı kapsamı; yeni bir ürün/hizmetin; üretilmesi, kalitesinin artırılması, maliyet düşürücü nitelikte yeni tekniklerin uygulamaya alınması, ürün veya süreçlerinin pazara uygun biçimde ticarileştirilmesi amacıyla hazırlanan projelerin KOSGEB tarafından desteklenmesidir.

	Destek Üst Limiti (TL)	Destek Oranı (%)
Kira Desteği	18.000	75
Makine-Teçhizat, Donanım, Sarf Malzemesi, Yazılım ve Tasarım Giderleri Desteği	150.000	75*
Makine-Teçhizat, Donanım, Sarf Malzemesi, Yazılım ve Tasarım Gid. Desteği (Geri Ödemeli)	500.000	75*
Personel Gideri Desteği	150.000	75

1.2.3. KOBİ TEKNOYATIRIM - KOBİ Teknolojik Ürün Yatırım Destek Programı

a) Ar-Ge/yenilik faaliyetleri sonucu ortaya çıkan ürünlerin üretimini ve ticarileştirilmesini

b) Orta - yüksek ve yüksek teknoloji alanında yer alan ve cari işlemler hesabına katkı sağlayacak ürünlerin yerli sanayi tarafından üretimini ve ticarileştirilmesini

sağlamak amacıyla işletmelerce gerçekleştirilecek yatırımları desteklemektir.

- Düşük Teknoloji ve Orta-Düşük Teknoloji alanlarından yer alan Ar-Ge veya yenilik faaliyetleri sonucu ortaya çıkmış ürünler için gerçekleştirilecek yatırımlar 1 Milyon TL' ye kadar,
- Orta-Yüksek Teknoloji ve Yüksek Teknoloji alanlarında yer alan ürünler için gerçekleştirilecek yatırımlar 5 Milyon TL'ye kadar

desteklenecektir.

Destek Süresi: Yatırım Projesi Süresi: Azami 36 Ay

Destek Üst Limitleri: Düşük ve orta düşük teknoloji alanlarında verilecek desteklerin üst limiti geri ödemeli 700.000 TL ve geri ödemesiz 300.000 TL olmak üzere toplam 1.000.000 TL'dir. Orta yüksek ve yüksek teknoloji alanlarında verilecek desteklerin üst limiti geri ödemeli 3.500.000 TL ve geri ödemesiz 1.500.000 TL olmak üzere toplam 5.000.000 TL'dir.

Bu destek programı kapsamında uygulanacak destek oranı % 60 olup; destek tutarının %70'i geri ödemeli ve %30'u geri ödemesiz olarak verilir.

Destek Kalemleri	Destek Oranları
a)Makine-teçhizat desteği*	%30 Geri ödemesiz + %70 Geri Ödemeli
b)Üretim hattı tasarım giderleri desteği	%30 Geri ödemesiz + %70 Geri Ödemeli
c)Yazılım giderleri desteği*	%30 Geri ödemesiz + %70 Geri Ödemeli

ç)Personel gideri desteği	%100 Geri ödemesiz
d)Eğitim ve danışmanlık desteği	%30 Geri ödemesiz + %70 Geri Ödemeli
e)Tanıtım ve pazarlama giderleri desteği	%30 Geri ödemesiz + %70 Geri Ödemeli

1.2.4. Stratejik Ürün Destek Programı

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca yürütölen Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı kapsamında Türkiye’de orta-yüksek ve yüksek teknoloji seviyeli sektörlerdeki katma değeri yüksek ürünlerin ve bu sektörlerin gelişimi için kritik önemi haiz ürünlerin üretimini artırmaya yönelik yapacağınız yatırım projelerinin desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Kapsamı: Program kapsamında yatırım projeleriniz, geri ödemesiz 1.500.000 TL ve geri ödemeli 3.500.000 TL olmak üzere toplam 5.000.000 TL’ye kadar desteklenecektir.

Destek Süresi: Yatırım proje süresi en az 8 ay en fazla 36 ay olacak şekilde 4 ayın tam katlarından oluşur.

Destek Üst Limitleri: Program kapsamında verilecek desteklerin toplam üst limiti, geri ödemesiz 1.500.000 TL ve geri ödemeli 3.500.000 TL olmak üzere 5.000.000 TL’dir.

Destek Kalemleri	Destek Oranları
a)Makine-teçhizat desteği*	%60 (%30 Geri ödemesiz + %70 Geri Ödemeli)
b)Yazılım giderleri desteği*	%60 (%30 Geri ödemesiz + %70 Geri Ödemeli)
c)Personel gideri desteği	Geri ödemesiz
ç)Referans numune desteği	%60 (%30 Geri ödemesiz + %70 Geri Ödemeli)
d)Tanıtım ve pazarlama giderleri desteği	%60 (%30 Geri ödemesiz + %70 Geri Ödemeli)

1.3. İşletme Geliştirme, Büyüme ve Uluslararasılaşma Destekleri

1.3.1. İşletme Geliştirme Destek Programı

Küçük ve orta ölçekli işletmelerin rekabet güçlerinin, kurumsallaşma-markalaşma düzeylerinin ve ekonomideki paylarının artırılması, kapasitelerinin geliştirilmesi ve öncelikli ihtiyaçlarının karşılanmasıdır.

Destekler		Destek Üst Limiti (TL)	Destek Oranı
1	Yurt İçi Fuar Desteği	50.000	%60
2	Yurt Dışı İş Gezisi Desteği	30.000	
3	Nitelikli Eleman İstihdam Desteği	50.000	
4	Tasarım Desteği	50.000	
5	Sınai Mülkiyet Hakları Desteği	30.000	
6	Belgelendirme Desteği	30.000	
7	Test ve Analiz Desteği	30.000	
8	Enerji Verimli Elektrik Motorları Değişimi Desteği	80.000	
9	Bağımsız Değerlendirme Desteği	20.000	

1.3.2. İş Birliği Destek Programı

Küçük ve orta ölçekli işletmelerin birbirleriyle veya büyük işletmelerle ortak çalışma kültürünün geliştirilmesine ve karşılıklı fayda ve rekabet avantajı sağlayıcı nitelikteki işbirlikleri tesis etmelerine katkı sağlanmasıdır.

İş Birliği Ortaklık Modelleri

1. İşletici Kuruluş Modeli

Projenin kabul edilmesinden sonra proje ortakları tarafından işletici kuruluşun kurulduğu, işbirliğinin ve projeye ilişkin tüm süreçlerin işletici kuruluş tarafından yürütüldüğü ortaklık modelidir.

Teknoloji Alanı	Asgari KOBİ Sayısı	Destek Üst Limiti (TL)			Toplam Üst Limit (TL)
		Geri Ödemesiz	Geri Ödemeli	Toplam	
Yüksek	2	1.500.000	3.500.000	5.000.000	5.000.000
Orta Yüksek	3	1.500.000	3.500.000	5.000.000	5.000.000
Diğer	5	1.500.000	3.500.000	5.000.000	5.000.000

* Büyük işletme ile işbirliği yapılması durumunda asgari KOBİ sayısı 1 (bir)'dir.

2. Proje Ortaklığı Modeli

Proje ortaklarından her birinin, proje başvuru formunun iş-zaman planında belirtilen faaliyetlerin bir bölümünü yerine getirdikleri ortaklık modelidir.

Teknoloji Alanı	Asgari KOBİ Sayısı	Destek Üst Limiti (TL)			Toplam Üst Limit (TL)		
		Geri Ödemesiz	Geri Ödemeli	İşletme Başına Toplam	Geri Ödemesiz	Geri Ödemeli	Toplam
Yüksek	2	600.000	1.400.000	2.000.000	3.000.000	7.000.000	10.000.000
Orta Yüksek	3	300.000	700.000	1.000.000	3.000.000	7.000.000	10.000.000
Diğer	5	225.000	525.000	750.000	1.500.000	3.500.000	5.000.000

1.3.3. KOBİGEL - KOBİ Gelişim Destek Programı

Ülkenin ulusal ve uluslararası hedefleri doğrultusunda, küçük ve orta ölçekli işletmelerin, ekonomideki paylarının ve etkinliklerinin artırılması, KOBİ'lerin rekabet güçlerinin ve sağladıkları katma değerini yükseltmesi, amacıyla hazırlayacakları projelerin desteklenmesidir.

Proje Süresi	En az 8, En fazla 36 ay
Destek Üst Limiti	Geri Ödemesiz Destek – En Fazla 300.000 TL Geri Ödemeli Destek – En fazla 700.000 TL

Proje Destek Oranı	%60 (Desteğin %70'i geri ödemeli, %30'u geri ödemesiz destek olarak ödenir). Personel desteği oranı, belirli limitler dahilinde geri ödemesiz %100'dür.
--------------------	--

1.3.4. Uluslararası Kuluçka Merkezi ve Hızlandırıcı Destek Programı

Bu programın amacı; Ar-Ge ve inovasyon faaliyetleri ülkemizde gerçekleştirilen teknolojik ürünlerin uluslararası pazarlarda yer alması, ihracatın artırılması, yerli teknoloji yoğun başlangıç işletmelerinin gelişmiş girişimcilik ekosistemleri içerisinde yer alması için, uluslararası kuluçka merkezi kurulmasını ve işletmelerin hızlandırma programlarına katılmasını desteklemektir.

Destek Kalemleri:

1. Hızlandırıcı Ofis Kirası Giderleri,
2. Eğitim Giderleri,
3. Danışmanlık Giderleri,
4. Mentörlük Giderleri,
5. İş Yönetimi Giderleri,
6. Hukuk Giderleri,
7. Fikri Ve Sınai Mülkiyet Hakları Giderleri,
8. Ulaşım Giderleri,
9. Konaklama Giderleri,
10. Yeminli Mali Müşavirlik Hizmetleri Giderleri,
11. Organizasyonla İlgili Genel Giderler

Program süresi: 3 yıl

Destek Üst Limiti: Katılım sağlanan bir hızlandırıcı programı için 15.000 \$ destek verilmekte olup, destek üst limiti 60.000 \$'dır.

Destek oranı: % 80

1.3.5. Yurt Dışı Pazar Destek Programı

Amaç:

- KOBİ'lerin yurt dışı pazarlara açılabilme beceri ve kabiliyetlerini geliştirmek,
- KOBİ'lerin yurt dışı pazar paylarını arttırmak,
- KOBİ'leri, uluslararası rekabetin aktörleri haline getirmek,
- İhracata başlayan KOBİ sayısını arttırmak,
- E-ticarete başlayan KOBİ sayısını arttırmaktır

Proje Süresi: En az 8 ay, en fazla 24 ay

Destek Üst Limiti: 300.000 TL

Proje Destek Oranı*: % 70 Geri Ödemesiz

% 30 Geri Ödemeli

Gider Grubu	Gider Adı	Destek Üst Limiti (TL)
Personel Gideri	Personel Gideri	90.000
Teçhizat- Donanım Giderleri	Donanım Giderleri	50.000
Yazılım	Yazılım Giderleri	50.000
Hizmet Alımı	Tanıtım Giderleri	100.000
	Yurtdışı Fuar ve Seyahat Giderleri	150.000
	Test / Analiz ve Belgelendirme Giderleri	100.000
	Diğer Hizmet Alım Giderleri	100.000

1.4. KOBİ Finansman Destekleri

1.4.1. KOBİ Finansman Destek Programı

KOBİ'lere uygun koşullarda finansal destek temin edilerek finansman sorunlarının çözümü, üretim, kalite ve standartlarını artırmaları, istihdam yaratmaları, uluslararası düzeyde rekabet etmelerinin sağlanması.

Kredi Türü	İşletme Türü				Azami Kredi Vadesi
	Girişimci İşletmeler (1)		Stratejik ve Öncelikli Sektörlerdeki İşletmeler (2)		
	Kredi Üst Limiti	Destek Puanı	Kredi Üst Limiti	Destek Puanı (3)	
İşletme Kredisi	50.000 TL	10 Puan	500.000 TL	12 Puan	18 Ay
Makine Teçhizat Kredisi	(4)				36 Ay

1.4.2. Gelişen İşletmeler Pazarı KOBİ Destek Programı

Bu destek programının amacı; gelişme ve büyüme potansiyeline sahip küçük ve orta ölçekli işletmelerin, finansmana erişim imkânlarının artırılabilmesine yönelik olarak Borsa İstanbul A.Ş. Gelişen İşletmeler Pazarı'nda işlem görmelerine katkı sağlanmasıdır.

Destek programı kapsamında, Borsa İstanbul A.Ş. Gelişen İşletmeler Pazarı'nda ilk defa işlem görecektir anonim şirket (A.Ş.) statüsündeki işletmelerin;

- Piyasa danışmanı danışmanlık hizmet bedeli,
- Bağımsız denetim hizmeti bedeli,
- SPK kurul kaydına alma ücreti,
- MKK masrafı,
- Hukukçu raporu masrafı
- Aracı kuruma ödenecek aracılık komisyonu,

giderlerine geri ödemesiz destek verilir.

Destek Unsurları	Üst Limiti (TL)	Oranı (%)
Piyasa danışmanı danışmanlık hizmet bedeli	100.000	75
Aracı kuruluşa ödenecek aracılık komisyonu	300.000	75
Bağımsız Denetim Hizmeti Bedeli	80.000	75
Hukukçu Raporu Masrafı	10.000	75
SPK Kurul Kaydına Alma Ücreti	10.000	100
Merkezi Kayıt Kuruluşu masrafı		

1.5. KOSGEB Laboratuvar Hizmetleri

İşletmelerin ürün kalitesinin artırılması, uluslararası firmalarla rekabetin sağlanması ve birçok ürünün yurtiçinde üretilebilmesi için teknik anlamda destek verme ve bilgilendirme amacıyla toplam 5 ilde 8 adet laboratuvarımız KOSGEB Müdürlükleri bünyesinde hizmet vermektedir.

1.6. İŞGEM/TEKMER Programı

Destek programının amacı, girişimcilik ekosisteminde yer alan aktörler arası işbirliği ile ulusal plan ve programlar doğrultusunda işletmelerin kurulmasını ve sürdürülmesini sağlamak için inkübasyon hizmetleri sağlayacak yapıların kurulması ve işletilmesine destek sağlamaktır. Program süresi 5 yıldır.

Destek Kalemleri	Üst Limitler	Destek Oranı (%)
Ortak Kullanıma Yönelik Makine-Teçhizat ve Yazılım Desteği	500.000-TL – Geri Ödemesiz 1.000.000-TL – Geri Ödemeli	%75
Personel Giderleri Desteği	1.000.000-TL Geri Ödemesiz	
Eğitim, Danışmanlık, Organizasyon ve Tanıtım Giderleri Desteği	1.000.000-TL Geri Ödemesiz	
Mobilya Donanım Desteği	300.000-TL Geri Ödemesiz	

Kurum Adı	KOSGEB
Telefon	0 312 595 25 42
Link	https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/destekler/3/destekler
Adres	Fevzi Çakmak Mah. Büsan San. Sit. KOSGEB Cad. No:53 42050 Karatay/KONYA

2. İŞKUR

2.1. İlave İstihdam Desteği

- Sigortalı yönünden aranılan şartlar:

Sigortalıların;

- İŖe alındıkları aydan önceki üç ayda 10 günden fazla 5510/4-a, b.c kapsamında sigortalılıklarının bulunmaması,
- İŞKUR'a kayıtlı işsiz olması,
- 1/1/2018 ila 31/12/2020 tarihleri arasında özel sektör işverenlerince istihdam edilmeleri, gerekmektedir.

2.2. Kadın, Genç ve Mesleki Yeterlilik Belgesi Olanların Teşviki

31.12.2020 yılına kadar işsiz olan kişileri istihdam eden özel sektör işverenlerin prime esas kazanç üst sınırına kadarki sosyal güvenlik primi işveren payları (603,32 TL ila 4.524,86 TL) İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanmaktadır.

Faydalanma şartları:

- Kişinin son 6 aydır işsiz olması
- Kişinin istihdam edildiği tarihten önceki son 6 ayın ortalama sigortalı çalışan sayısına ilave olarak istihdam edilmesi
- Özel sektör işvereni olması

2.3. İşsizlik Ödeneği Alanlara Yönelik Teşvik

İşsizlik ödeneği alanların; işe alındığı tarihten önceki son altı aylık dönemde, prim ve hizmet belgelerinde bildirilen ortalama sigortalı sayısına ilave olarak işe alınması durumunda kişinin kalan işsizlik ödeneği süresince asgari ücret üzerinden hesaplanan sosyal güvenlik priminin %1'lik kısmı hariç olmak üzere tamamı (985,90 TL) İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanmaktadır.

2.4. Engelli İstihdamı Teşviki

Özel sektör işverenlerinin kontenjan dâhilinde veya kontenjan fazlası olarak ya da yükümlü olmadıkları halde engelli çalıştırmaları durumunda işverenlerin bu şekilde çalıştırdıkları her bir engelli için asgari ücret düzeyindeki sosyal güvenlik primi işveren paylarının tamamı (603,32 TL) Hazinece karşılanması şeklinde değiştirilmiştir.

Kurum Adı	İŞKUR Konya İl Müdürlüğü
Telefon	0 332 236 08 28
Link	https://www.iskur.gov.tr/isveren/tesvikler/
Adres	Feritpaşa Mah. Mürşitpınar Sok No:4 Selçuklu / KONYA

3. SGK

3.1. Mamullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortası İşveren Hissesinde 5 Puanlık İndirim

5510 sayılı Kanununun 81 (i) Özel sektör işverenleri, çalıştırdıkları sigortalılara ilişkin malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin işveren hissesinin (%11) beş puanlık kısmına isabet eden tutar kadar indirimden yararlanabilir. Başvuru şartı yoktur.

3.2. Yurtdışına Götürülen/ Gönderilen Sigortalılar İçin Prim İndirimi

5510 sayılı Kanununun 81 (i) Özel sektör işverenleri, yurtdışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen ya da geçici olarak gönderilen sigortalıları için ödenecek genel sağlık sigortası işveren hissesinin (%7,5) beş puanlık kısmına isabet eden tutar kadar indirimden yararlanabilir. Kuruma başvuru şartı yoktur.

3.3. İlave 6 Puanlık İndirim

5510 sayılı Kanununun 81. Md. 2. Fıkra Bakanlar Kurulunca belirlenen il ve ilçelerde 5 puanlık indirimden yararlanan özel sektör işverenleri, 4/5/6 yıl süreyle prime esas kazanç alt sınırı üzerinden ilave 6 puanlık indirimden yararlanabilir. Kuruma başvuru şartı yoktur.

3.4. Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararlar Çerçevesinde Uygulanan Sigorta Primi Teşviki

5510 sayılı Kanununun Ek 2. md. Yatırımlarda Devlet yardımları hakkında kararlar çerçevesinde düzenlenen teşvik belgeleri kapsamında gerçekleştirilecek yatırımlarla sigortalıları istihdam eden özel sektör işverenleri, söz konusu kararlarda belirtilen sürede, prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primlerinin; işveren hisselerinin tamamına veya Bakanlar Kurulunca belirlenen illerde işveren hisseleri ile birlikte sigortalı hisselerinin tamamı tutarında teşvikten yararlanabilir. Kuruma başvuru şartı yoktur.

3.5. Genç ve Kadın İstihdamı İle Mesleki Belgesi Olan Sigortalı İstihdamı Halinde Uygulanan

4447 sayılı Kanununun Geçici 10. md. Özel sektör işverenleri, 31/12/2020 tarihine kadar işe aldıkları her bir sigortalı için prime esas kazançları üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hissesi tutarında teşvikten yararlanabilir.

3.6. Engelli Sigortalı İstihdamında Sigorta Primi Teşviki

4857 sayılı Kanununun 30. Md. Aynı il sınırları içinde 50 veya daha fazla sigortalı çalıştıran özel sektör işyerleri, korumalı işyerleri, kontenjan fazlası engelli sigortalı çalıştıran veya yükümlü olmadığı halde engelli sigortalı çalıştıran işyerleri, çalıştırdıkları engelli sigortalıların prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hissesinin tamamı tutarında teşvikten yararlanabilir. Teşvikten yararlanma şartları; Engelli sigortalı çalıştırılması, Aylık prim ve hizmet belgelerinin Kuruma yasal süresinde verilmesi ve primlerin ödenmiş olması.

3.7. Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun Kapsamında

5746 sayılı Kanununun Teknoloji merkezi işletmeleri, -Ar-Ge merkezleri, -Ar-Ge ve yenilik projelerinde faaliyet göstermekle birlikte, söz konusu faaliyetleri kamu kurum ve kuruluşları ile

kanunla kurulan vakıflar veya uluslararası fonlarca desteklenen işletmeler, -Ar-Ge ve yenilik projeleri TÜBİTAK tarafından yürütülen işletmeler, -Rekabet öncesi işbirliği projeleri bulunan işletmeler, -Teknogirişim sermaye desteği alan işletmeler, -4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu kapsamında ücreti gelir vergisinden istisna tutulan personel çalıştıran işletmeler, 31/12/2023 tarihine kadar çalıştırdıkları Ar-Ge personelinin çalışmaları karşılığında elde ettikleri ücretleri üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hissesinin yarısı tutarında teşvikten yararlanabilir.

3.8. Kültür Yatırımları Ve Girişimlerine Sigorta Prim Teşviki

5225 sayılı Kanununun 5. Md. Kültür ve Turizm Bakanlığında 'Kültür Yatırım Belgesi' veya 'Kültür Girişim Belgesi' alan ve kurumlar vergisi mükellefi olan işverenler fiilen çalıştırdıkları sigortalılar için prime esas kazançları üzerinden hesaplanan sigorta primlerinin işveren hissesinin, yatırım aşamasında üç yılı aşmamak şartıyla %50'si, işletme aşamasında ise yedi yılı aşmamak şartıyla %25'i tutarında teşvikten yararlanabilir.

3.9. İşsizlik Ödeneği Alanların İstihdamı Halinde Sağlanan Teşvik Uygulaması

4447 sayılı Kanununun 50. md İşsizlik ödeneği almakta olan sigortalıları işe alan özel sektör işverenleri, kalan işsizlik ödeneği süresince, bu sigortalıların prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan kısa vadeli sigorta primi oranının %1'i, uzun vadeli sigorta kolu prim oranının, genel sağlık sigortası prim oranının sigortalı ve işveren payının tamamı kadar teşvikten yararlanabilir.

3.10. İşbaşı Eğitim Programlarını Tamamlayanların İstihdamına İlişkin Teşvik

Teşvikten yararlanma şartları Sigortalı yönünden; 31/12/2017 tarihine kadar başlatılan işbaşı eğitim programını tamamlamış olması ve işbaşı eğitim programının bitimini müteakip en geç üç ay içinde işe alınması, 23/4/2015 tarihi ve sonrasında işe alınmış olması,18 yaşından büyük, 29 yaşından küçük olması, Tamamladığı işbaşı eğitim programına ilişkin meslek alanında işe alınması

3.11. Sosyal Yardım Alanlarının İstihdamı Halinde Uygulanan Prim Teşviki

3294 sayılı Kanununun Ek 5. Md. Özel sektör işverenleri tarafından Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından verilen nakdi düzenli sosyal yardımlardan yararlanan kişilerin ikamet ettiği hanede bulunanlardan 26/4/2016 tarihi ve sonrasında işe alınan sigortalıların prime esas kazanç alt sınır üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hissesinin tamamı tutarında söz konusu destekten yararlanılır.

3.12. Sosyal Hizmetlerden Faydalanan Kişilerin İstihdamı Halinde Uygulanan Teşvik

2828 sayılı Kanununun Ek 1. Md. 2828 sayılı Kanunun Ek 1 inci maddesi kapsamına giren kişilerin özel sektör işverenleri tarafından istihdamı halinde prime esas kazanç alt sınır üzerinden hesaplanan sigortalı ve işveren sigorta ve işsizlik sigortası primin tamamı tutarında beş yıl süreyle söz konusu teşvikten yararlanılabilir.

3.13. Yeni Nesil Teşviki

4447 sayılı Kanununun Geçici 19. Md. Özel sektör işverenleri tarafından 1/1/2018 ile 31/12/2020 tarihlerinde işe aldığı sigortalılar için, işyerinin Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenen bilişim veya imalat sektöründe faaliyet göstermesi halinde brüt asgari ücreti geçmemek üzere sigortalının prime esas kazancı üzerinden hesaplanan sigortalı ve işveren prim payının tamamı, işyerinin diğer sektörlerde faaliyet göstermesi halinde prime esas kazanç alt sınır üzerinden hesaplanan sigortalı ve işveren prim payının tamamı tutarında, 12/18 ay süreyle bu destekten yararlanılabilir.

3.14. 4447 Sayılı Kanun'un Ek 4 Üncü Maddesinde Öngörülen Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan İşsizlik Sigortası İşveren Hissesi Teşviki Uygulaması

4447 sayılı Kanunun ek 4 üncü maddesi hükmü uyarınca, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında çok tehlikeli sınıfta yer alıp ondan fazla çalışanı bulunan ve üç yıl içinde ölümlü veya sürekli iş göremezlikle sonuçlanan iş kazası meydana gelmeyen işyerlerinde çalışanların işsizlik sigortası işveren hissesi teşviki olarak bir sonraki takvim yılından geçerli olmak üzere ve üç yıl süreyle %1 olarak alınması hükme bağlanmıştır. Anılan madde hükmünün uygulamasına yönelik 31/12/2018 tarihli ve 30642 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan ve Ondan Fazla Çalışanı Bulunan İşyerlerinde İşsizlik Sigortası Primi İşveren Payı Teşvikinden Yararlanılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ ile uygulamaya ilişkin hususlar açıklanmıştır.

Kurum Adı	SGK Konya İl Müdürlüğü
Telefon	0 332 236 08 28
Link	http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/calisan/isveren/ist-tesvikleri
Adres	Fevzi Çakmak Mh. Ankara Cd. No:202 Karatay / KONYA

4. SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

4.1. Ar-Ge Teşvikleri Genel Müdürlüğü

4.1.1. Teknolojik Ürün Yatırım Destek Programı

2014 yılında başlatılan “Teknolojik Ürün Yatırım Destek Programı” kapsamında ilan edilen öncelikli teknoloji alanlarında yer alan ve Türkiye’de ilk defa üretilen ürünlerin üretimine destek verilmesi amaçlanmaktadır.

Öz kaynaklar kullanılarak yapılan Ar-Ge faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan ve patenti alınan veya TÜBİTAK tarafından onaylanan teknolojik ürünler ile ilgili Türkiye’de yerleşik gerçek ve tüzel kişilerce gerçekleştirilecek yatırımlar desteklenmektedir. Destekten tüm sektörlerde faaliyet gösteren firmalar yararlanabilecektir.

Destek Üst Limiti: 10.000.000 TL.

Destek Alt Limiti: -

Destek Oranı: Makine-Teçhizat (%80'e kadar), İşletme Gideri Desteği (%75)

4.1.2. Rekabet Öncesi İşbirliği Projeleri Desteği

Programın amacı birden fazla kuruluşun ölçek ekonomisinden yararlanmak suretiyle verimliliği artırmak ve mevcut duruma göre daha yüksek katma değer sağlamak üzere rekabet öncesinde ortak parça veya sistem geliştirmesini ya da platform kurabilmesini desteklemektir.

Desteklenmeye değer bulunduğu vergisel muafiyet ve hibe desteğinden yararlanmaktadır. Proje için açılan ortak hesaba Bakanlık tarafından proje bütçesinin %50'sine kadarlık kısmı hibe olarak aktarılmakla birlikte proje kapsamında Gelir Vergisi Stopajı Teşviki, Ar-Ge indirimi, Sigorta Primi Desteği ve Damga Vergisi İstisnası gibi muafiyetler verilmektedir.

4.1.3. Özel Sektör Ar-Ge ve Tasarım Merkezleri

Ar-Ge Merkezleri; dar mükellef kurumların Türkiye'deki işyerleri dâhil, kanunî veya iş merkezi Türkiye'de bulunan sermaye şirketlerinin; organizasyon yapısı içinde ayrı bir birim şeklinde örgütlenmiş, münhasıran yurt içinde araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunan ve en az 15 tam zaman eşdeğer Ar-Ge personeli istihdam eden, yeterli Ar-Ge birikimi ve yeteneği olan birimlerdir.

Tasarım merkezleri ise dar mükellef kurumların Türkiye'deki işyerleri dâhil, kanunî veya iş merkezi Türkiye'de bulunan sermaye şirketlerinin; organizasyon yapısı içinde ayrı bir birim şeklinde örgütlenmiş, münhasıran yurt içinde tasarım faaliyetlerinde bulunan ve en az 10 tam zaman eşdeğer tasarım personeli istihdam eden, yeterli tasarım birikimi ve yeteneği olan birimlerdir.

İşletmeler tasarım veya Ar-Ge merkezi belgesi almaya hak kazandıklarında Vergi İndirimi, Sigorta Primi Desteği, Gelir Vergisi Stopajı Desteği, Damga Vergisi İstisnası ve Gümrük Vergisi İstisnası gibi muafiyetlerden yararlanabilmektedir.

4.1.4. Teknolojik Ürün Denevimi (TÜR) Belgesi

TÜR Belgesi; Teknoloji merkezi işletmelerinde, Ar-Ge merkezlerinde, Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde, kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan vakıflar tarafından veya uluslararası fonlarca desteklenen Ar-Ge ve yenilik projelerinde, rekabet öncesi iş birliği projelerinde ve Teknogirişim sermaye desteklerinden yararlananlara, yararlandıkları destekler çerçevesinde yürüttükleri proje sonucu ortaya çıkan mal ve hizmetlerin ve bunlar dışında öz kaynaklarla geliştirilmiş ve Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu tarafından Ar-Ge projesi neticesinde ortaya çıktığı belgelendirilen ürünlerin piyasaya arz edilmesinden sonra proje sonucu ortaya çıkan hizmetler ile yerli malı belgesine sahip ürünler için verilmektedir. Ürünün piyasaya arz tarihinden itibaren 5 (beş) yıl süre ile geçerlidir.

4.2. Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü

4.2.1. Rekabetçi Sektörler Programı (RSP)

Avrupa Birliği ve Türkiye eş-finansmanıyla oluşturulan ve katılım önce mali yardım aracı kapsamında gerçekleştirilen çatı bir programdır. 2014-2020 yıllarını kapsayan ve teknik adı “Rekabetçilik ve Yenilik Operasyonel Programı (RYOP)” olan yeni dönemi için de yaklaşık 300 milyon avroluk bütçe oluşturulmuştur. Sanayide ve üretimde verimliliğinin artırılması ve cari açığın azaltılmasına katkı sağlanması hedeflenmektedir.

4.3. Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü

4.3.1. Mali Destek Programları

Mali destekler; doğrudan finansman, fizibilite ve güdümlü proje destekleri ile faiz ve faizsiz kredi desteğinden oluşmaktadır. Teknik destekler ise kurumsal kapasiteyi geliştirmeye yönelik eğitim, danışmanlık, lobi faaliyetleri ile geçici uzman/danışman temini şeklinde verilmektedir.

4.3.2. Fizibilite Destekleri

Bölgenin kalkınması ve rekabet gücü açısından önemli fırsatlardan yararlanılmasına, bölge ekonomisine yönelik tehdit ve risklerin önlenmesine, bölgenin yenilik ve girişimcilik kapasitesinin geliştirilmesine yönelik projelerin fizibilite çalışmalarına doğrudan mali destek verilmesidir.

4.3.3. Güdümlü Proje Desteği (GPD)

Proje teklif çağrısı yöntemi uygulanmadan doğrudan destek sağlamaya yönelik olarak; bölge planında öngörülen öncelikler doğrultusunda konusu ve koşulları ajanslar öncülüğünde ve yönlendirmesinde belirlenen özel nitelikli model projelerdir. Güdümlü proje desteğini diğer mali destek programlarından ayıran temel fark, proje fikrinin ajans ile paydaşlar tarafından ortak akıl toplantılarında müştereken belirlenmesi ve projelerin ajansın öncülüğünde geliştirilmesidir.

4.3.4. Teknik Destek Programları

Amacı bölgelerindeki yerel aktörlerin bölgesel kalkınma açısından önem arz eden, ancak kurumsal kapasite eksikliği nedeniyle hazırlık ve uygulama aşamalarında sıkıntı ile karşılaşılan çalışmalarına destek sağlamaktır.

4.4. Sanayi Bölgeleri Genel Müdürlüğü

4.4.1. Kümelenme Destek Programı

Bu kapsamda, sanayide verimliliğın yükseltilmesi, ihracat payının artırılması, yüksek teknolojlili ürünlerin üretilmesi amaçlanmaktadır.

Destek Üst Limiti: Her bir küme için ayrıca değerlendirilecektir.

Destek Alt Limiti: Her bir küme için ayrıca değerlendirilecektir.

Destek Oranı: En az %50 - en fazla %75.

4.4.2. Emlak Vergisi Muafiyeti

Organize sanayi bölgelerinde, endüstri bölgelerinde ve sanayi sitelerinde yer alan binalar emlak vergisinden muaftır.

4.4.3. Harç İstisnası

Organize sanayi bölgelerinde yapılan yapı ve tesisler bina inşaat harcı ve yapı kullanma izni harcından müstesnadır. Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde İmar Kanunu'na göre ilk kez yapılan veya istek üzerine gerçekleştirilen müteakip parselasyon işlemlerinde teşvik belgesine haiz olan organize sanayi bölgeleri "parselasyon harcı"ndan müstesnadır.

Organize sanayi bölgeleri, endüstri bölgeleri ve sanayi sitelerinde yer alan gayrimenkullerin ifraz veya taksim veya birleştirme işlemleri, söz konusu bölgelerde bulunan arsaların tahsisi nedeniyle şerhi gerektiren işlemleri ile bu arsa ve üzerine inşa edilen binaların tahsis edilene devir ve tescili işlemleri ve cins değişikliği işlemlerinden alınan harçtan istisnadır.

4.4.4. OSB'lerde Arsa Tahsisi Desteği

OSB'lerde tamamen veya kısmen bedelsiz tahsis uygulaması, en az on kişilik istihdam öngören yatırımlara girişen gerçek veya tüzel kişilere OSB'lerdeki parsellerin tamamen veya kısmen bedelsiz tahsisine imkân sağlamaktadır.

4.4.5. OSB'lerde Damga Vergisi İstisnası

OSB'lerde, endüstri bölgeleri ve sanayi sitelerinde bulunan arsaların tahsisine ilişkin olarak düzenlenen sözleşmeler ve taahhütnameler damga vergisinden istisnadır.

4.4.6. Endüstri Bölgelerindeki Ruhsat ve İzin Harçları Muafiyeti

Yönetici şirket ve yatırımcılar, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca verilen her türlü ruhsat ve izinlere ilişkin harçlardan muaftır.

4.4.7. Özel Endüstri Bölgeleri Ek Teşvik Desteği

Özel Endüstri Bölgelerine Cumhurbaşkanınca ek teşvikler belirlenebilir.

4.4.8. İrtifak Hakkı ve Kullanma İzni Süresi ve Bedel Desteği

Endüstri bölgelerindeki yatırımcılar lehine 49 yıl süreyle irtifak hakkı tesis edilmekte ve kullanma izni verilmektedir. Ayrıca, endüstri bölgelerindeki irtifak hakkı veya kullanma izni bedeli, taşınmazın emlak vergisine esas asgari metrekare birim değeri toplamının binde beşi (stratejik yatırım olması durumunda binde biri) oranında belirlenmektedir.

4.4.9. Yapı Denetim Kuruluşlarına Ödenecek Hizmet Bedeli İndirimi

Yapı denetim kuruluşlarına ödenecek hizmet bedeli organize sanayi bölgeleri, endüstri bölgeleri ve sanayi siteleri onaylı sınırı içerisinde yer alan tüm yapılar için %75 indirimli uygulanmaktadır.

4.5. Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü

4.5.1. Yatırım Teşvik Sistemi

Yatırım Teşvik Sisteminde Sunulan Destek Unsurları:

- 1-Genel Teşvik Uygulamaları
- 2-Bölgesel Teşvik Uygulamaları
- 3-Öncelikli Yatırımların Teşviki
- 4-Büyük Ölçekli Yatırımların Teşviki
- 5-Stratejik Yatırımların Teşviki

Destek Unsuru	Genel Teşvik Uygulaması	Bölgesel Teşvik Uygulaması	Öncelikli Yatırımların Teşviki	Büyük Ölçekli Yatırımların Teşviki	Stratejik Yatırımların Teşviki
KDV İstisnası	+	+	+	+	+
Gümrük Vergisi Muafiyeti	+	+	+	+	+
Vergi İndirimi		+	+	+	+
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		+	+	+	+
Gelir Vergisi Stopajı Desteği	+	+	+	+	+
Sigorta Primi (İşçi Hissesi) Desteği		+	+	+	+
Faiz Desteği		+	+		+
Yatırım Yeri Tahsisi		+	+	+	+
KDV İadesi					+

Asgari Yatırım Tutarları:

Genel Teşvik Sistemi'nde asgari sabit yatırım tutarı,

- 1. ve 2. bölgelerde 1 milyon TL.,
- 3., 4., 5. ve 6. bölgelerde 500 bin TL.'dir.

• Bölgesel Teşvik Uygulamaları için asgari sabit yatırım tutarı 1. ve 2. bölgelerde 1 milyon TL.'den, diğer bölgelerde ise 500 bin TL.'den başlamak üzere desteklenen her bir sektör ve her bir il için ayrı ayrı belirlenmiştir.

• Büyük Ölçekli Yatırımlar için asgari sabit yatırım tutarı 50 milyon TL.'den başlamak üzere sektörüne göre farklı büyüklüklerle tanımlanmıştır.

• Stratejik Yatırımlar için asgari sabit yatırım tutarı 50 milyon TL.'dir.

• Cazibe Merkezleri Programı kapsamındaki illerde kurulacak çağrı merkezleri ve veri merkezleri, kurulduğu bölgenin bölgesel teşviklerinden herhangi bir asgari yatırım tutarı şartı aranmaksızın yararlanır.

Teşviklerde Sunulan Destek Unsurları:

Katma Değer Vergisi İstisnası: Yurtiçi ve Yurtdışından Yatırım malı makine ve teçhizat ile belge kapsamındaki yazılım ve gayri maddi hak satış ve kiralama için katma değer vergisinin ödenmemesi şeklinde uygulanır.

Gümrük Vergisi Muafiyeti: Yurt dışından temin edilecek yatırım malı makine ve teçhizat için gümrük vergisinin ödenmemesi şeklinde uygulanır.

Vergi İndirimi: Gelir veya kurumlar vergisinin, yatırım için öngörülen katkı tutarına ulaşıncaya kadar, indirimli olarak uygulanmasıdır.

Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği: Yatırımla sağlanan ilave istihdam için ödenmesi gereken sigorta primi işveren hissesinin asgari ücrete tekabül eden kısmının Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca karşılanmasıdır.

Gelir Vergisi Stopajı Desteği: Yatırımla sağlanan ilave istihdam için belirlenen gelir vergisi stopajının terkin edilmesidir.

Sigorta Primi (İşçi Hissesi) Desteği: İlave istihdam için ödenmesi gereken sigorta primi işçi hissesinin asgari ücrete tekabül eden kısmının Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca karşılanmasıdır.

Faiz Desteği: En az bir yıl vadeli yatırım kredileri için sağlanan bir finansman desteği olup, teşvik belgesinde kayıtlı sabit yatırım tutarının %70'ine kadar kullanılan kredinin ilk 5 yıl ödenecek faizinin veya kâr payının belli bir kısmının, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca karşılanmasıdır.

Yatırım Yeri Tahsisi: Yatırım için uygun arazi olması halinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yatırım yeri tahsis edilmesidir.

Katma Değer Vergisi İadesi: Sabit yatırım tutarı 500 milyon TL ve üzerinde olan Stratejik Yatırımlar kapsamında gerçekleştirilen bina inşaat harcamaları için tahsil edilen KDV'nin iade edilmesidir.

4.5.2. Genel Teşvik Uygulamaları

Asgari sabit yatırım tutarı ve kapasiteler üzerindeki yatırımlar bölge ayrımı yapılmaksızın Genel Teşvik Uygulamaları kapsamında desteklenmektedir.

4.5.3. Bölgesel Teşvik Uygulamaları

Bölgesel Teşvik Uygulamalarında her ilde desteklenecek sektörler, illerin potansiyelleri ve ekonomik ölçek büyüklükleri dikkate alınarak tespit edilmiş olup, bölgelerin gelişmişlik seviyelerine göre yardım yoğunlukları farklılaştırılmıştır.

Destek Unsurları	Bölgeler								
	I	II	III	IV	V	VI			
KDV İstisnası	+	+	+	+	+	+			
Gümrük Vergisi Muafiyeti	+	+	+	+	+	+			
Vergi İndirimi			OSB ve EB Dışı	15	20	25	30	40	50

	Yatırıma Katkı Oranı (%)	OSB ve EB İçi	20	25	30	40	50	55
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği	Destek Süresi	OSB ve EB Dışı	2 yıl	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl
		OSB ve EB İçi	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl	12 yıl
Yatırım Yeri Tahsisi			+	+	+	+	+	+
Faiz Desteği	İç Kredi		YOK	YOK	3 Puan	4 Puan	5 Puan	7 Puan
	Döviz/Döviz Endeksli Kredi				1 Puan	1 Puan	2 Puan	2 Puan
Sigorta Primi (İşçi Hissesi) Desteği			YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	10 Yıl
Gelir Vergisi Stopajı Desteği			YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	10 Yıl

4.5.4. Öncelikli Yatırımların Teşviki

Ülkemizin ihtiyaçları doğrultusunda, tespit edilen alanlarda yapılacak olan yatırımlar, öncelikli yatırımlar olarak belirlenmiş ve bu yatırımlara 1. 2. 3. ve 4. Bölgelerde gerçekleştirilmiş olsalar dahi 5. Bölgede uygulanan destekler sağlanmıştır. Bu yatırımlara, 5. ve 6. Bölgede gerçekleştirilmeleri halinde ise kendi bölgelerinde uygulanan destekler sağlanmaktadır.

Yatırım Konuları:

- Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgelerinde veya termal turizm konusunda turizm konaklama yatırımları,
- Madencilik,
- Karayolu dışındaki modlarda taşımacılık yatırımları,
- Savunma sanayi,
- Asgari 50.000 m² kapalı alana sahip fuar alanı yatırımları,
- Özel sektör eğitim yatırımları ile asgari 20 milyon TL hava araçları eğitim yatırımları,
- Motorlu kara taşıtları ana sanayinde gerçekleştirilecek asgari 300 milyon TL. tutarındaki yatırımlar ve asgari 75 milyon TL. tutarındaki motor yatırımları ile asgari 20 milyon TL. tutarındaki motor aksamlarına yönelik yatırımlar,
- Mevcut imalat sanayi tesislerinde gerçekleştirilecek enerji verimliliğine yönelik yatırımlar,
- Lisanslı depoculuk yatırımları,
- Asgari 5.000 büyükbaş kapasiteli süt yönlü entegre hayvancılık yatırımları ile komple yeni veya tevsi niteliğindeki asgari 10.000 büyükbaş kapasiteli et yönlü entegre hayvancılık yatırımları vb.

Destek Unsurları		Destek Oran ve Süreleri
KDV İstisnası		+
Gümrük Vergisi Muafiyeti		+
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	40

	Vergi İndirimi (%)	80
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		7 Yıl
Yatırım Yeri Tahsisi		+
Faiz Desteği	İç Kredi	5 Puan
	Döviz/Döviz Endeksli Kredi	2 Puan

4.5.5. Büyük Ölçekli Yatırımların Teşviki

Aşağıda, belirtilen 13 yatırım konusu, büyük ölçekli yatırımların teşviki çerçevesinde desteklenmektedir.

Yatırım Konuları	Asgari Sabit Yatırım Tutarları (Milyon TL)
Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri İmalatı	1.000
Kimyasal Madde ve Ürünlerin İmalatı	200
Liman ile Havalimanı Yatırımları	
Motorlu Kara Taşıtları Ana Sanayi Yatırımları	50
Motorlu Kara Taşıtları Ana Sanayi Yatırımları	
Demiryolu ve Tramvay Lokomotifleri ve/veya Vagon İmalatı Yatırımları	
Transit Boru Hattıyla Taşımacılık Hizmetleri Yatırımları	
Elektronik Sanayi Yatırımları	
Tıbbi Alet, Hassas ve Optik Aletler İmalatı Yatırımları	
İlaç Üretimi Yatırımları	
Hava ve Uzay Taşıtları ve/veya Parçaları İmalatı Yatırımları	
Makine (Elektrikli Makine ve Cihazlar Dahil) İmalatı Yatırımları	
Metal Üretimine Yönelik Yatırımlar	

Destek Unsurları			Bölgeler					
			I	II	III	IV	V	VI
KDV İstisnası			+	+	+	+	+	+
Gümrük Vergisi Muafiyeti			+	+	+	+	+	+
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	OSB ve EB Dışı	25	30	35	40	50	60
		OSB ve EB İçi	30	35	40	50	60	65
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği	Destek Süresi	OSB ve EB Dışı	2 yıl	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl
		OSB ve EB İçi	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl	12 yıl
Yatırım Yeri Tahsisi			+	+	+	+	+	+
Sigorta Primi (İşçi Hissesi) Desteği			YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	10 Yıl
Gelir Vergisi Stopajı Desteği			YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	10 Yıl

4.5.6. Stratejik Yatırımların Teşviki

İthalat bağımlılığı yüksek olan ara malı veya ürünlerin üretimine yönelik yatırımlar stratejik yatırımların teşviki uygulamaları kapsamında desteklenmektedir. Bu kapsamda desteklenecek olan yatırımların aşağıdaki kriterlerin tamamını sağlamaları gerekmektedir.

Bu kapsamda desteklenecek olan yatırımların aşağıdaki kriterlerin tamamını sağlamaları gerekmektedir.

- Asgari sabit yatırım tutarının 50 milyon TL. olması,
- Yatırım konusu ürünle ilgili yurt içi toplam üretim kapasitesinin ithalattan az olması,
- Yatırımla sağlanan katma değer in asgari %40 olması (rafineri ve petrokimya yatırımlarında bu şart aranmayacaktır),
- Üretilecek ürünle ilgili toplam ithalat değerinin son 1 yıl itibarıyla en az 50 milyon ABD Doları olması.

Ayrıca, asgari sabit yatırım tutarı 3 milyar TL. üzerinde olan öncelikli yatırımlar stratejik yatırım olarak kabul edilir. Ancak, bu yatırımlar için sağlanacak faiz desteği tutarı 700 Bin TL.'yi geçemez.

Destek Unsurları		Bölgeler					
		I	II	III	IV	V	VI
KDV İstisnası		VAR					
Gümrük Vergisi Muafiyeti		VAR					
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	50					
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği	Destek Süresi	7 Yıl (6. Bölge 10 Yıl)					
Yatırım Yeri Tahsisi		VAR					
Faiz Desteği	İç Kredi	5 Puan					
	Döviz Kredisi	2 Puan					
Sigorta Primi (İşçi Hissesi) Desteği		10 yıl					
Gelir Vergisi Stopajı Desteği		10 Yıl					
KDV İadesi		VAR					

Kurum Adı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Telefon 444 61 00

Link <https://sgm.sanayi.gov.tr/Handlers/DokumanGetHandler.ashx?dokumanId=3c736bd0-be6e-4fcd-9d2a-472b8c802659>

Adres Mustafa Kemal Mh. Dumlupınar Bulvarı (Eskişehir Yolu 7.Km) 2151.Cd. No:154/A
06530 Çankaya /ANKARA

5. TÜBİTAK

5.1. Sanayi Destekleri

5.1.1. 1501 - TÜBİTAK Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı

Program ile Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ) ölçeğindeki kuruluşların proje esaslı araştırma- teknoloji geliştirme ve yenilikçilik faaliyetlerinin desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Desteklenecek projelerin belirlenmesinde, başvuran firmaların (varsa) daha önce desteklenen projeleri kapsamında elde edilen çıktı ve etkileri, alternatif kamu dışı fon kaynaklarından faydalanma girişimleri (özellikle Avrupa Birliği Çerçeve Programlarına yapılan başvurular) ve proje konusunun öncelikli alanlarda olması hususları da göz önünde bulundurulacaktır.

Proje destek süresi en fazla 36 aydır.

Programda bütçe sınırı bulunmamaktadır.

5.1.2. 1503 - Proje Pazarları Destekleme Programı

Proje pazarları,

- somut Ar-Ge düşünce ya da proje önerilerine sahip olup, bunları gerçekleştirmek için kendi yetenekleri dışında başka uzmanlık alanlarında katkıya gereksinim duyan,
- proje öneri veya sonuçlarına ilişkin talep varlığını araştıran,
- arz edilen proje işbirliği önerilerine teknolojik veya finansal katkıda bulunmak isteyen, üniversite, araştırma ve özel sektör kuruluşlarından temsilcilerin bir araya gelerek aktif katılımları ile projelerini birbirlerine tanıtmaları yoluyla işbirliği olanaklarına ortam oluşturulmasına yönelik düzenlenen ulusal ve/veya uluslararası etkinliklerdir.

5.1.3. 1507 - TÜBİTAK KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı

Projelere program kapsamında sağlanacak desteklerle KOBİ'lerin, teknoloji ve yenilik kapasitelerinin geliştirilerek daha rekabetçi olmaları, sistematik proje yapabilmeleri, katma değeri yüksek ürün geliştirebilmeleri, kurumsal araştırma teknoloji geliştirme kültürüne sahip olmaları, ulusal ve uluslararası destek programlarında daha etkin yer almaları hedeflenmektedir.

5.1.4. 1511 - TÜBİTAK Öncelikli Alanlar Araştırma Teknoloji Geliştirme ve Yenilik P. D. P. (Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı)

1511 - TÜBİTAK Öncelikli Alanlar Araştırma Teknoloji Geliştirme ve Yenilik Projeleri Destekleme Programı; ülkemiz öncelikli alanlarında hedef ve ihtiyaç odaklı, izlenebilir sonuçları olan projelerin desteklenmesi amaçlanmaktadır. Program kapsamında sağlanacak desteklerle,

- teknolojik yeterlilik ve bilgi birikiminin artırılması
- mevcut yeteneklerin farklı alanlarda da değerlendirilmesi
- özgün teknolojilerin geliştirilmesi
- teknolojik gelişimde ivme kazanılması hedeflenmektedir.

Programda proje limitleri çağrı duyurusunda belirlemek üzere, destek oranı büyük ölçekli kuruluşlar için %60, KOBİ'ler için %75 olarak uygulanacaktır,

Kabul edilen bütçenin %10'u kadar tutar genel gider ödemesi olarak destek kapsamına ilave edilecektir,

Birden fazla transfer ödemesi (ön ödeme) verilebilecektir.

5.1.5. 1514 - Girişim Sermayesi Destekleme Programı (GİSDEP)

Tech - InvesTR Girişim Sermayesi Destekleme Programı ülke ekonomisine katma değer sağlayabilecek nitelikte KOBİ ölçeğindeki erken aşama teknoloji tabanlı şirketlerin Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri sonucu ortaya çıkan ürün ve teknolojilerini ticarileştirme süreçlerinde ihtiyaç duyacakları sermayenin girişim sermayesi fonları aracılığıyla karşılanması amacıyla hazırlanmıştır.

Fonlara yatırımcı olarak katılan TTO, TGB ve AA'ların erken aşama teknoloji tabanlı girişimler için ödeyeceği katkı paylarının %50'si TÜBİTAK tarafından hibe şeklinde desteklenecektir. Ayrıca Kuruluşlara katkı paylarının %10'u kadar genel gider desteği de sağlanacaktır. Yine bu kapsamda talep edilmesi durumunda desteklenen TTO, TGB ve AA'ların nakit ihtiyacının karşılanması amacıyla fona taahhüt ettiği toplam tutarın %20'sine kadar teminat karşılığı ön ödeme yapılacaktır.

5.1.6. 1602 - TÜBİTAK Patent Destek Programı

Bu program kapsamında Türk Patent Enstitüsüne (TPE), Dünya Fikri Haklar Örgütüne (WIPO), Avrupa Patent Ofisine (EPO), Japonya Patent Ofisine (JPO), Amerika Birleşik Devletler Patent ve Marka Ofisine (USPTO) yapılacak olan patent başvuruları desteklenecektir.

5.1.7. 1515 - Öncül Ar-Ge Laboratuvarları Destekleme Programı

TÜBİTAK 1515 Öncül Ar-Ge Laboratuvarları Destekleme Programının amacı,

- Türk bilim insanlarının araştırma niteliklerinin yükseltilmesi ve
- Ülkemizin belirli bilim ve teknoloji alanlarında küresel çekim merkezi olmasının sağlanmasıdır.

Belirtilen amaçlarla, alanında öncül bilimsel ve teknolojik bilgi üreten ulusal/uluslararası kuruluşların Türkiye'de kuracağı Ar-Ge Laboratuvarlarının belirli giderleri geri ödemesiz (hibe) olarak desteklenecektir.

5.1.8. 1505 – Üniversite-Sanayi İşbirliği Destek Programı

Bu programla, üniversite/kamu araştırma merkez ve enstitülerindeki bilgi birikimi ve teknolojinin, Türkiye'de yerleşik ve proje sonuçlarını Türkiye'de uygulamayı taahhüt eden kuruluşların ihtiyaçları doğrultusunda, ürüne ya da sürece dönüştürülerek sanayiye aktarılması yoluyla ticarileştirilmesine katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Programın uygulama esaslarında; Müşteri Kuruluş olarak anılan özel sektör kuruluşu ve Yürütücü Kuruluş olarak anılan üniversite ya da kamu araştırma merkez ve enstitüsü bir İşbirliği Sözleşmesi imzalayacaktır. Bu sözleşme çerçevesinde Yürütücü Kuruluş tarafından yapılacak; yeni bir ürün üretilmesi, mevcut bir ürünün geliştirilmesi, iyileştirilmesi, ürün kalitesi veya standardının yükseltilmesi veya maliyet düşürücü nitelikte yeni tekniklerin, yeni üretim teknolojilerinin geliştirilmesi projesi TÜBİTAK ve Müşteri Kuruluş tarafından finanse edilecektir.

5.1.9. SAYEM-Sanayi Yenilik Ağ Mekanizması

SAYEM çağrısı, ulusal yüksek/orta-yüksek teknoloji hedefleri doğrultusunda özel sektör, üniversite ve kamu işbirliğiyle yenilik ağları oluşturarak katma değeri yüksek ürün veya ürün grubu geliştirmek amacıyla açılmıştır. Oluşturulacak SAYEM ile ülkemiz Ar-Ge kaynaklarının etkin kullanımı sağlanarak yüksek/orta-yüksek teknolojili ve yüksek katma değerli ürün veya ürün grubunun geliştirilerek cari açığın azaltılması hedeflenmektedir.

5.1.10. 1601 – Yenilik Girişimcilik Alanlarında Kapasite Artırılmasına Yönelik D.P.

Girişimcilik ve yenilik alanlarında kapasite artırma amacı taşıyan farklı çağrılarının açılabilirdiği bu programda; özel sektörün Ar-Ge ve yeniliğe yaptıkları yatırımdan etkin ve verimli sonuçlar alması, üniversite sanayi işbirliklerinin canlanması ve teknolojik iş fikirleri olan girişimcilerin kurduğu başlangıç firmalarının daha hızlı gelişmesine katkı sağlanması hedeflenir. Bugüne kadar Üniversitelerde Girişimcilik Sertifika Programı Oluşturulması ve Yürütülmesi, KOBİ'lerin Yenilik Kapasitesini Artırmaya Yönelik Mentörlük Mekanizmasının Geliştirilmesi ve Uygulanması, Teknoloji Transfer Ofislerine Yönelik Hazırlık, Başlangıç ve Kapasite Artırımı Sağlanması ve Uygulanması, 1512 Bireysel Genç Girişim (BiGG) Programı 1. Aşama Uygulayıcı Kuruluşlar Çağruları gibi çağrılar açılmıştır.

5.1.11. 1513 – Teknoloji Transfer Ofisleri Destekleme Programı

Teknoloji Transfer Ofisleri (TTO); Üniversitelerde üretilen bilgi ve teknolojinin, uygulamaya dönüştürülerek ticarileştirilmesine ve bu süreç sonucunda ekonomik/sosyal/kültürel değer kazanmasına, üniversite ve özel sektör kuruluşları arasında işbirliği oluşturulmasına, sanayinin ihtiyaç duyduğu bilgi ve teknolojinin üniversitede üretilmesine, bu işbirlikleri sonucunda üniversite ve sanayi arasında bilgi ve teknoloji aktarımına ve somut çıktılarının geliştirilmesine katkı sağlamaktadır.

5.1.12. 1509 - TÜBİTAK Uluslararası Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı

- EUREKA
- ERA-NET
- Avrupa Birliği Çerçeve Programları

altında ortak proje çağrılarına çıkan programlar ve benzeri uluslararası programlara sunulan uluslararası ortaklı araştırma geliştirme projelerinin desteklenmesi için oluşturulmuştur. Bu tür uluslararası programlara katılan, Türkiye'de yerleşik, firma düzeyinde katma değer yaratan tüm kuruluşlar bu programdan yararlanabilmektedir.

5.1.13. Sanayi Teşvikleri - T.C. Maliye Bakanlığı Ar-Ge İndirimi

Ülkemizde "Ar-Ge İndirimi"ne ilişkin;

- 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nda,
- 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda,
- 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanunda

ayrı ayrı düzenlemeler yapılmıştır. 193 sayılı Kanun'daki "Ar-Ge İndirimi" ile ilgili düzenlemeler 31.07.2004 tarihinden, 5520 sayılı Kanun'da yer alan "Ar-Ge İndirimi" düzenlemeleri ise 01/01/2006 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Kanunlarda yer alan Ar-Ge İndirimi oranı 01/04/2008 tarihinde yürürlüğe giren 5746 sayılı Kanun ile %100'e yükseltilmiştir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu ve 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında mükelleflerin, münhasıran yeni teknoloji ve bilgi arayışına yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri çerçevesinde, işletmeleri bünyesinde 2008 hesap döneminden itibaren yaptıkları harcamaların %100'ü kurum kazancının tespitinde Ar-Ge indirimi olarak dikkate alınabilecektir.

5746 sayılı Kanun kapsamında Ar-Ge indiriminden yararlananlar, Gelir Vergisi Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanununda yer alan Ar-Ge indiriminden ayrıca yararlanamazlar. Bir başka ifadeyle mükellefler, aynı anda hem 5746 sayılı kanundaki Ar-Ge indiriminden hem de 193 sayılı Gelir Vergisi veya 5520 sayılı Kurumlar Vergisi kanunundaki Ar-Ge indiriminden faydalanamazlar.

Gelir Vergisi mükellefleri, ya 5746 sayılı Kanun kapsamında Ar-Ge indiriminden yararlanacaklar, ya da Gelir Vergisi Kanunu'nun 89 uncu maddesinin 9 numaralı bendindeki Ar-Ge indiriminden yararlanacaklardır.

Kurumlar Vergisi mükellefleri ise, ya 5746 sayılı Kanun kapsamında Ar-Ge indiriminden yararlanacaklar, ya da Kurumlar Vergisi Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının a) bendindeki Ar-Ge indiriminden yararlanacaklardır.

5.2. Girişimcilik Destekleri

5.2.1. 1512 - Teknogirişim Sermayesi Desteği Programı (BİGG)

1512 Teknogirişim Sermayesi Desteği Programı ile girişimcilerin, teknoloji ve yenilik odaklı iş fikirlerini, katma değer ve nitelikli istihdam yaratma potansiyeli yüksek teşebbüslere dönüştürebilmeleri için, fikir aşamasından pazara kadar olan faaliyetlerin desteklenmesi, böylece nitelikli girişimciliğin özendirilmesi ve uluslararası rekabet gücü olan, yenilikçi, teknoloji düzeyi yüksek ürün ve hizmetleri geliştirebilen başlangıç firmalarının oluşturulması amaçlanmaktadır.

5.2.2. 1514 - Girişim Sermayesi Destekleme Programı (GİSDEP)

Tech - InvestR Girişim Sermayesi Destekleme Programı ülke ekonomisine katma değer sağlayabilecek nitelikte KOBİ ölçeğindeki erken aşama teknoloji tabanlı şirketlerin Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri sonucu ortaya çıkan ürün ve teknolojilerini ticarileştirme süreçlerinde ihtiyaç duyacakları sermayenin girişim sermayesi fonları aracılığıyla karşılanması amacıyla hazırlanmıştır.

5.2.3. 1601 - Yenilik Girişimcilik Alanlarında Kapasite Artırılmasına Yönelik D.P.

Girişimcilik ve yenilik alanlarında kapasite artırma amacı taşıyan farklı çağrılarının açılabilirdiği bu programda; özel sektörün ArGe ve yeniliğe yaptıkları yatırımdan etkin ve verimli sonuçlar alması,

üniversite sanayi işbirliklerinin canlanması ve teknolojik iş fikirleri olan girişimcilerin kurduğu başlangıç firmalarının daha hızlı gelişmesine katkı sağlanması hedeflenir.

Kurum Adı TÜBİTAK

Telefon	0 312 468 53 00
Link	http://www.tubitak.gov.tr/tr/destekler/sanayi/ulusal-destek-programlari
Adres	Tunus Caddesi No:80 06100 Kavaklıdere Ankara

6. TİCARET BAKANLIĞI

6.1. İhracat Destekleri

Ticaret Bakanlığı tarafından yürütülmekte olan desteklerin nihai hedefi: ihracatçılarımızı yüksek teknoloji ve katma değerli ürünler ihraç etmeye yönlendirmektir.

6.1.1. Uluslararası Rekabetsizliğin Geliştirilmesi Desteği (Ur-Ge Desteği)

Şirketlerin uluslararası rekabet güçlerinin geliştirilmesi ve e ihracat alışkanlığı edinmelerini amaçlamaktadır.

Destek Türü	Destek Oranı	Destek Limiti	Süre /Adet	Faydalanıcı
İhtiyaç Analizi, Tanıtım, Eğitim Ve Danışmanlık	75%	400.000 \$	Proje Süresince (36 Ay)	İşbirliği Kuruluşları
Yurt Dışı Pazarlama	75%	150.000 \$ / Program	10 program	İşbirliği Kuruluşları
Alım Heyeti	75%	100.000 \$ / Program	10 program	İşbirliği Kuruluşları
İstihdam	75%	Emsal Brüt Ücret	10 program	İşbirliği Kuruluşları
Bireysel Danışmanlık	70%	50.000 \$ / yıl	3 Yıl	Şirketler

6.1.2. Pazara Giriş Belgeleri Desteği

Şirketler tarafından çevre, kalite ve insan sağlığına yönelik teknik mevzuata uyum sağlanabilmesini teminen akredite edilmiş kurum ve/veya kuruluşlardan alınan yurt dışı pazara giriş belgelerinin belgelendirme işlemleri harcamaların belirli bir bölümünün desteklenmesidir.

Destek Türü	Destek Oranı	Destek Limiti	Faydalanıcı
ISO Belgeleri (14001, 14064, 22000, 27001,50001)	50%	250.000 \$ / Yıllık	Ticari ve Sınai şirketler, Tarım şirketleri, DTSS, SDŞ
CE İşareti			
Tarım Ürünlerine İlişkin Analiz Raporları ve Sağlık Sertifikaları			

Uluslararası Nitelikteki Diğer Kalite ve Çevre Belgeleri			
--	--	--	--

6.1.3. Yurtdışı Pazar Araştırması Desteği

Yeni ihraç pazarları yaratılması ve geleneksel pazarlarda pazar payımızın artırılması amacıyla şirketlerin yurt dışı pazar araştırması gezilerinin desteklenmesidir.

Destek Türü	Destek Oranı	Destek Limiti	Süre/ Adet	Faydalanıcı
Yurtdışı Pazar Araştırması Desteği	70%	5000 \$	10 adet/ yıl	Şirketler

6.1.4. Rapor Desteği

Şirketler ile işbirliği kuruluşlarının yurt dışına yönelik pazara giriş stratejileri ile eylem planlarını oluşturmaları amacıyla satın aldıkları raporların desteklenmesidir.

Destek Türü	Destek Oranı	Destek Limiti	Süre	Faydalanıcı
Rapor Desteği	% 60	200.000 \$/Yıl	-	Şirketler
	% 75	200.000 \$/Yıl	-	İşbirliği Kuruluşları

6.1.5. Yurt Dışı Şirket Alımı Desteği

Firmalarımızın yurt dışında yerleşik şirketleri satın almaları yoluyla değer zincirlerine eklenmelerini desteklemektir.

Destek Türü	Destek Oranı	Destek Limiti	Süre	Faydalanıcı
Yurt Dışı Şirket Alımı Desteği	% 60	200.000 \$/Yıl	-	Şirketler
	% 75	200.000 \$/Yıl	-	İşbirliği Kuruluşları

6.1.6. Sektörel Ticaret Heyetleri Desteği

İhracatımızın artırılması, yeni pazarlar bulunması, ülkemizin ekonomik ve ticari açıdan tanıtımına katkı sağlamak amacıyla işbirliği kuruluşları önderliğinde ticaret heyetleri düzenlenmesidir.

Destek Türü	Destek Oranı	Destek Limiti	Süre	Faydalanıcı
Sektörel Ticaret Heyeti	%50	100.000\$/Program	10 Gün/Program	İşbirliği Kuruluşları

6.1.7. Sektörel Alım Heyetleri Desteği

Yurt dışından ithalatçı şirket yetkilileri, kurum ve kuruluş temsilcileri ve basın mensuplarının davet edilerek ülkemizde yerleşik şirketlerle ikili iş görüşmeleri gerçekleştirmelerinin, meslek kuruluşlarını ziyaret etmelerinin, ilgili tesisleri yerinde görmelerinin ve ülkemizde düzenlenen fuarları ziyaret etmelerinin sağlanması amacıyla ihracatımızın artırılmasıdır.

Destek Türü	Destek Oranı	Destek Limiti	Süre	Faydalanıcı
Alım Heyeti	%50	Program/75.000\$	Gün/Program 10	İşbirliği Kuruluşları

6.1.8. E-Ticaret Sitelerine Üyelik Desteği

Şirketlerin e-ticaret alışkanlığı kazanmalarının desteklenmesidir.

Destek Türü	Destek Oranı	Destek Limiti	Süre	Faydalanıcı
E-Ticaret Sitelerine Üyelik	80%	Şirket başına, bir site için yıllık en fazla 2.000 ABD Doları	1 şirket aynı siteden en fazla 3 yıl yararlanabilir. 1 işbirliği kuruluşu en fazla 5 proje yürütebilir.	İşbirliği Kuruluşları

6.1.9. İleri Teknolojiye Sahip Yurtdışında Yerleşik Şirket Alımı Desteği

Yüksek teknoloji içeren ürünlerin ihracat içindeki payının ve teknoloji kapasitemizin artırılması, teknoloji transferinin sağlanmasıdır.

Destek Türü	Destek Oranı	Destek Limiti	Süre	Faydalanıcı
Danışmanlık (Mali ve/veya Hukuki)	75%	500.000 \$/ yıl	-	Şirketler
Kredi Faiz Desteği	TL- 5 puan Döviz-2 puan	3.000.000 \$	-	Şirketler

6.1.10. Küresel Tedarik Zinciri Yetkinlik Projelerinin Desteklenmesi (KTZ Desteği)

Şirketlerimizi küresel tedarik zinciri mekanizmasına dâhil ederek yeni yatırımlar çekmek, ihracatı artırmak, yeni istihdam imkânları yaratmak, verimliliği yükseltmek, bilgi ve teknoloji aktarımı sağlamak.

Destek Türü	Destek Oranı	Destek Limiti	Süre	Faydalanıcı
Firmanın tedarikçi olmak için ihtiyaç duyduğu mal ve hizmetler	50%	1.000.000\$	2 yıl	İmalatçı Şirketler

6.1.11. Yurt Dışı Birim, Marka Tescil Tanıtım Desteği

Firmaların yurt dışında kendi dağıtım kanallarını kurmaları ve tanıtım faaliyeti gerçekleştirmelerine olanak sağlamaktır.

Destek Kalemi	Destek %	Destek Limiti	Süre/Adet	Faydalanıcı
Birim Kira	40-50	75.000\$-120.000\$ / birim başına yıllık	4 yıl / ülke Firma başına 25 birim	Şirketler/ İşbirliği Kuruluşları
Tanıtım Faaliyetleri	60	150.000\$-250.000\$/ ülke, yıl	4 yıl	Şirketler/ İşbirliği Kuruluşları
Yurtdışı Marka Tescili	50	50.000\$ / yıl	4 yıl	Şirketler

6.1.12. Türkiye Ticaret Merkezleri Desteği

Firmaların bir İşbirliği Kuruluşu liderliğinde yurt dışı pazarlara girmesi ve söz konusu pazarlardaki dağıtım kanalları ağının güçlendirilmesidir.

TTM	Satın Alma	Kira	Kurulum/ Dekorasyon	İstihdam	Tanıtım
Destek Oranı *	%60	%60	%60	%60	%60
Destek Tutarı (USD)	6.000.000 (bir defaya mahsus)	1.500.000 (yıllık)	300.000/TTM	500.000 (10 kişi) (yıllık)	300.000 (yıllık)
Destek Süresi	-	5 yıl	-	5 yıl	5 yıl

6.1.13. İhracat Kredi Sigorta Programı Desteği

Türk Eximbank'ın sigortalama işlemlerini daha cesur bir şekilde yürütebilmesi ve söz konusu sigorta işlemlerini daha önce giremediği pazar ve projelerde gerçekleştirebilmesidir.

6.1.14. Alıcı Kredisi Desteği

İhraç ürünlerimizin daha uygun finansman kaynakları ile cazip hale getirilmesidir.

6.1.15. Yurt Dışı Fuar Destekleri

Firmaların yurt dışında gerçekleştirilen fuarlara iştiraklerinin ve T.C. Ticaret Bakanlığınca yetkilendirilmiş organizatörler tarafından yurt dışı fuarlara yönelik olarak gerçekleştirilen tanıtım faaliyetlerinin desteklenmesi suretiyle her sektörden ve her düzeyde firmalarımızın uluslararası pazarlara girmeleri, hali hazırda ihracat yaptıkları pazarlarda tutunmaları ve mevcut pazarlarını çeşitlendirmeleri yoluyla ihracatımızın artırılması hedeflenmektedir.

DESTEK KAPSAMI	DESTEK ORANI (%)	DESTEK LİMİTİ	FAYDALANICI
Yurt Dışı Fuar Katılımı Kapsamında Yer Kirası, Stand, Nakliye, Ulaşım Giderleri	Metrekare başına belirlenen tutarın, Hedef Ülkeler için % 70'i Diğer Ülkeler için % 50'si	Genel Ticaret Fuarları (Milli Katılım)	71.000 TL*
		Sektörel Fuarlar (Milli / Bireysel Katılım)	107.000 TL*
		Prestijli Fuarlar (Milli /Bireysel Katılım)	360.000 TL*
Türk ihraç ürünlerinin, sektör/sektörlerin ve/veya katılımcıların ve/veya yurt dışı fuar organizasyonunun tanıtımı amacıyla yapılan faaliyetler	75%	Genel Ticaret Fuarı	460.000 TL*
		Sektörel Fuarlar	721.000 TL + (460.000 TL İlave Tanıtım Desteği)*
			Şirketler, Üretici/İmalatçı Organizasyonları, İhracatçı Birlikleri
			Yetkilendirilmiş Yurt Dışı Fuar Organizatörleri

6.1.16. Yurt İçi Fuar Destekleri

Bakanlık tarafından belirlenen sektörel nitelikli uluslararası yurt içi fuarların dış tanıtımının sağlanması ve uluslararası düzeyde katılımın artırılması amacıyla organizatörler ile katılımcıların desteklenmesidir.

DESTEK KALEMİ	DESTEK ORANI (%)	DESTEK LİMİTİ		FAYDALANICI
Tanıtım	50	Yurtdışında yapılan faaliyetlerde 666.000 TL Yurtiçinde yapılan faaliyetlerde 222.000 TL	Aynı yurt içi fuar için azami 10 defa	Organizatör
Yer Kirası ve Stand Masrafları	50	38.000 TL	-	Katılımcı

6.1.17. Tasarım Desteği

Türkiye’de tasarım ve inovasyon kültürünün oluşturulması ve yaygınlaştırılması ile tasarımcılarının ve Türk tasarımının yurtiçi ve yurtdışı pazarlarda tanıtılmasına, pazarlanmasına ve markalaşmasına katkıda bulunmaktadır.

Destek Türü	Destek Oranı	Destek Limiti	Süre/ Adet	Faydalancı
Tanıtım (Tasarım Yarışmaları Organizasyonları vb.)	50%	300.000 \$/yıl	Faaliyet Bazında Destek	İşbirliği kuruluşları
Tasarım Yarışmalarında Dereceye Giren Tasarımcıların Yurtdışı Eğitim ve Yaşam Giderleri	Yıllık Azami 60 Adet Tasarımcı	1.500 \$/ ay	Azami 2 Yıl	Tasarımcılar

6.1.18. Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması, Türk Malı İmajının Yerleştirilmesi ve Turquality® Desteği

Uluslararası markalaşma potansiyeli olan Türk markalarının pazara giriş ve tutunmalarına yönelik yurt içinde ve yurt dışında gerçekleştireceği faaliyet ve 44 organizasyonlara ilişkin giderlerinin desteklenerek firmaların uluslararası pazarlarda kendi markalarıyla global bir oyuncu olabilmeleri ve söz konusu markalar aracılığıyla olumlu Türk malı imajının oluşturulması ve yerleştirilmesi amaçlanmaktadır.

Destek Türü	Destek Konusu	Destek Oranı ve Üst Sınır
Tanıtım Desteği	Şirketlerin destek kapsamına alınan markaları ile yurtdışında gerçekleştirecekleri tanıtım faaliyetleri desteklenir.	%50 Turquality Programı -Hedef Pazar Başına 5 yıl -Destek Üst Sınırı Yok Marka Programı - 1.600.000 TL*/yıl
Marka Patent Tescil Desteği	Şirketlerin patent, faydalı model ve endüstriyel tasarım tesciline ilişkin harcamaları ile destek kapsamına alınan markalarının yurtdışında tescili ve korunmasına ilişkin giderleri desteklenir.	%50 Turquality Programı -Hedef Pazar Başına 5 yıl -Destek Üst Sınırı Yok Marka Programı - 200.000 TL*/yıl
Danışmanlık Desteği	Şirketlerin uluslararası pazarlarda rekabet avantajını artırmak üzere alacakları kurumsal altyapı geliştirmeye yönelik danışmanlık harcamaları ile hedef pazarlarına yönelik alınan danışmanlık hizmetlerine ilişkin giderleri desteklenir.	%50 Turquality Programı - 2.000.000 TL*/yıl -Hedef Pazar Başına 5 yıl (Kurumsal Altyapıyı Geliştirmeye Yönelik Danışmanlıklar yalnızca ilk 5 yıl desteklenir.) Marka Programı - 1.200.000 TL*/yıl
İstihdam Desteği	Şirketlerin destek kapsamına alınan markalı ürünleri ile ilgili olarak istihdam edilen endüstriyel ürün tasarımcısı giderleri desteklenir.	% 50 Turquality Programı -Aynı anda azami 10 kişi -İlk 5 yıl - Destek Üst Sınırı Yok Marka Programı -Kişi Sınırı Yok -800.000 TL*/yıl
Sertifikasyon Desteği	Hedef pazarlara girmek için gerekli olan ve çevre, kalite ve insan sağlığına yönelik teknik mevzuata uyum sağlanabilmesini teminen gerçekleştirilen; kalite, hijyen, çevre belgeleri ile insan can, mal emniyeti ve güvenliğini gösterir işaretlere ilişkin danışmanlık dahil her türlü giderleri ile ruhsatlandırma test/klinik giderleri desteklenir	%50 Turquality Programı -Hedef Pazar Başına 5 yıl - 2.000.000 TL*/yıl Marka Programı - 1.000.000 TL*/yıl
Birim Kira/ Dekorasyon Desteği	Şirketlerin destek kapsamına alınan markalı ürünlerine yönelik yurtdışında gerçekleştirecekleri kira, kurulum/konsept mimari/dekorasyon harcamaları ile depolama hizmetine ilişkin giderleri desteklenir.	%50 Turquality Programı -Hedef Pazar Başına 5 yıl -Kira; Destek Üst Sınırı Yok - Dekorasyon; Birim Başına 800.000 TL* (Program boyunca azami 50 mağaza) Marka Programı -6.200.000 TL*/yıl
Franchise Desteği	Şirketlerin destek kapsamına alınan markaları ile ilgili olarak franchise vermeleri halinde, birimin kira, dekorasyon ve konsept mimari	%50 Turquality Programı -Hedef Pazar Başına 5 yıl -Kira; 800.000 TL*/yıl -Dekorasyon Birim Başına 400.000 TL* -Program Boyunca Azami 100 birim Marka Programı

	harcamaları azami iki yıl süresince desteklenir	-Birim başı 400.000 TL* -Yıllık azami 10 birim
Pazar Araştırması Desteği	Şirketlerin pazar araştırması çalışması ve raporlarına ilişkin giderleri destek kapsamındadır.	%50 Turquality Programı -Hedef Pazar Başına 5 yıl -Destek Üst Sınırı Yok Marka Programı - 400.000 TL*/yıl
Fuar Desteği	Şirketlerin destek kapsamına alınan markaları ile yurtdışında gerçekleştireceklerifuar katılımı ve tanıtımına ilişkinfaaliyetleri desteklenir.	%50 Turquality Programı -Destek Üst Sınırı Yok Marka Programı - Tanıtım Desteği limitlerine dahildir.

6.1.19. Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi Yardımları

Ülkemiz menşeli tarım ürünlerinin uluslararası piyasalarda rekabet gücünün ve ihracat potansiyelinin artırılması.

6.1.20. Alım Heyetleri

Bakanlığın yurtdışı tanıtım faaliyetleri kapsamında, ihracatın artırılması, ihraç ürünlerimizin çeşitlendirilmesi, ihraç ürünlerine yeni pazarlar bulunması ve mevcut pazarlardaki pazar paylarımızın korunması amacıyla yurtdışından firma yetkilileri ile kurum ve kuruluş temsilcilerinin ülkemize getirilmesine yönelik Alım Heyeti programları gerçekleştirilmededir.

6.1.21. Genel Ticaret Heyetleri

Potansiyel pazar niteliğindeki ülkelere yönelik ihracatta artış sağlanması ve ihraç ürünlerinin tanıtımı amacıyla Bakanlık koordinasyonunda Ticaret Heyeti programları düzenlenmektedir.

6.1.22. Mal İhracatçılara Hususi Damgalı Pasaport Verilmesi

Mal ihracatı gerçekleştiren firmaların ürünlerini yurtdışı pazarlarda daha etkin bir şekilde tanıtımını sağlamaktır.

- 1 milyon ABD Doları ile 10 milyon ABD Doları (10 milyon ABD Doları dahil) olan firmaların 1 (bir),
- 10 milyon ABD Doları üzeri ile 25 milyon ABD Doları arasında (25 milyon ABD Doları dahil) olan firmaların 2 (iki),
- 25 milyon ABD Doları üzeri ile 50 milyon ABD Doları arasında (50 milyon ABD Doları dahil) olan firmaların 3 (üç),
- 50 milyon ABD Doları üzeri ile 100 milyon ABD Doları arasında (100 milyon ABD Doları dahil) olan firmaların 4 (dört) ve
- 100 milyon ABD Doları üzerinde olan firmaların 5 (beş) yetkilisine hususi damgalı pasaport verilebilir.

6.2. Hizmet Sektörlerine Yönelik Devlet Yardımları

Döviz kazandırıcı hizmet sektöründe faaliyet gösterenler, olgunluk seviyelerine göre ihracata hazırlık, pazarlama ve markalaşma olmak üzere üç aşamada desteklerden yararlandırılmaktadır. Bu aşamalar şu şekildedir:

1. Henüz dış pazarlara açılmamış ya da uluslararasılaşma düzeyleri başlangıç seviyesinde olan şirketlerimiz, ihracata hazırlık ve kurumsal kapasite kazandırılmasına yönelik olarak “Hizmet Sektörü Rekabet Gücünün Artırılması Projesi” desteği ile rapor ve danışmanlık, pazara giriş belgeleri, hizmet/ marka tescili desteklerinden,

2. Pazarlama ve pazarda tutundurma aşamasına yönelik olarak reklam ve tanıtım, fuar katılımı, yurt dışı birim, acente komisyon, ticaret ve alım heyeti desteklerinden yararlandırılmaktadır.

Bunun yanı sıra; destek programları, hizmet sektörlerinin özel ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenen destek unsurlarını da içermektedir. Bu çerçevede;

- Sağlık turizmi sektöründe; hasta yol, tercümanlık ve yurt içi tanıtım/eğitim destekleri;
- Film/dizi sektöründe yurt dışı pazarlama, film platosu/stüdyosu kullanım, ürün/marka/ imaj yerleştirme destekleri;
- Bilişim sektöründe oyun/uygulama geliştirme, komisyon ve pazara giriş destekleri;
- Eğitim sektöründe yurtiçi tanıtım/eğitim desteği sağlanmaktadır.

3. Markalı ihracat gerçekleştirerek hizmet ihracatında yüksek katma değer yaratan kurum ve kuruluşlarımız ise “Marka ve TURQUALITY® Destek Programları”ndan yararlandırılmaktadır.

Kurum Adı	Ticaret Bakanlığı
Telefon	0 312 449 10 00
Link	https://ticaret.gov.tr/destekler https://ticaret.gov.tr/data/5b87fac913b8761160fa1cf0/Devlet_Yardimlari_Rehberi.pdf
Adres	Eskişehir Yolu Yerleşkesi Dumlupınar Bulvarı No: 151 Eskişehir Yolu 9. Km. 06530

7. EXİMBANK

7.1. Döviz Kazandırıcı Hizmetler Kredisi

Müteahhitlik, müşavirlik, yazılım ve mühendislik hizmetleri, yabancı bandıralı uçak/gemi/tır bakım ve onarımı, yurt dışında yerleşiklere yönelik yurt içinde döviz karşılığı verilecek sağlık hizmetleri ile yurt içinde yerleşik haber ajanslarınca, yurt dışındaki yayın organlarına görüntülü veya görüntüsüz haber satışları vb. nitelikteki hizmet ihracı yapan Türk firmalarının yurt dışına yönelik olarak gerçekleştirecekleri hizmetlerin finansmanına yönelik bir kredi programıdır.

7.2. Turizm Kredisi

Turizm Kredisi Programımız ile turizm işletmelerinin, seyahat acentalarının, yurt dışından yolcu taşıyan Türkiye’de yerleşik özel havayolu firmalarının finansman ihtiyaçlarını karşılıyoruz.

7.3. Uluslararası Nakliyat Pazarlama Kredisi

Uluslararası Nakliyat Pazarlama Kredisi programı ile, Türkiye’de yerleşik uluslararası nakliyat firmaların, uluslararası lojistik işletmeciliği yapan firmaların ve uluslararası taşıma işleri organizatörlüğü yapan firmaların yurtdışı taşımacılık faaliyetlerindeki finansman ihtiyaçlarını karşılanmaktadır.

7.4. Yurt Dışı Fuar Katılım Kredisi

Firmaların yurt dışı fuarlara katılımı sağlanarak pazarlama ve tanıtım faaliyetlerinde bulunmalarını teşvik edilmesi, bu yolla yurt dışı pazar paylarını arttırarak yeni/hedef pazarlara girişlerini, rakiplerini tanımalarını, yeni ürünler ve teknolojiler hakkında bilgi edinmelerini ve ihracatın gelişimine katkıda bulunmaları amaçlanmaktadır.

7.5. Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri Köprü Kredisi

Uluslararası piyasalarda yaşanan mali krizin Türk müteahhitlik sektörü üzerindeki etkilerinin azaltılması ve bu alanda faaliyet gösteren firmalarımızın mevcut şantiyelerinin ve mobilizasyon-makine parkının işler durumda muhafaza edilerek bu pazarlardaki yatırımların ve mevcut rekabet gücünün uzun dönemde kalıcılığını korumak amacıyla finansman sağlanmaktadır.

7.6. Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri Teminat Mektubu Programı

Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetlerine Yönelik Teminat Mektubu Programı ile Türk bankaları tarafından kredibilitesi ve üstlendiği/üstleneceği projesi uygun bulunan müteahhitlik firmalarının yurtdışında katılacakları ihalelere ve/veya taahhütlerine yönelik olmak üzere Türk bankalarının Türk Eximbank'a muhatap kontrgarantileri karşılığında, Türk müteahhitlik firmaları lehine yurtdışı işveren ihale makamına ya da işveren makamın bankasına muhatap;

- a) Geçici teminat mektubu,
- b) İhalenin müteahhit firma tarafından kazanılması halinde kesin teminat mektubu,
- c) İşverenin müteahhit firmaya avans şeklinde yapacağı ödemelerin geri ödeme garantisi olarak avans teminat mektubu, talepleri karşılanabilecektir.

7.7. Dış Ticaret Şirketleri İhracat Kredisi

Kredi, Dış Ticaret Sermaye Şirketleri (DTŞŞ) ile Sektörel Dış Ticaret Şirketleri (SDTŞ)'nin ihracat faaliyetleri ile ilgili finansman ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla kullanılmaktadır. Program kapsamında firma bazında, Yönetim Kurulu veya Yönetim Kurulu'nun kararı çerçevesinde ihdas edilen ilgili kredi komiteleri tarafından ABD Doları bazında limit tahsis edilir. Komiteler tarafından belirlenen limitler gerektiğinde yıl içinde revize edilebilmektedir.

7.8. İhracata Hazırlık Kredisi

İhracata Hazırlık Kredisi Programı ile Dış Ticaret Sermaye Şirketleri (DTSS), Sektörel Dış Ticaret Şirketleri (SDTŞ) hariç, ihracatçıların ve ihracata yönelik mal üreten (sadece nihai üreticiler) imalatçıların uluslararası piyasalardaki rekabet güçlerinin artırılması ve ihracata hazırlık aşamasındaki finansman ihtiyaçlarının karşılanması amaçlanmaktadır.

7.9. KOBİ İhracata Hazırlık Kredisi

İhracatçı KOBİ'lerimize ve ihracata yönelik mal üreten (sadece nihai üretici) imalatçı KOBİ'lere yönelik kullanılan İhracata Hazırlık Kredisidir.

7.10. Reeskont Kredisi

Mal ve döviz kazandırıcı hizmet ihracatında bulunan firmalara uygun maliyetli finansman sağlanması amacıyla, T.C Merkez Bankası ile işbirliği içerisinde, Eximbanka tanınan limit çerçevesinde kullanılan TL/Döviz Kredisi programıdır.

7.11. Sevk Öncesi İhracat Kredisi

Sevk Öncesi İhracat Kredileri programı ile ihracatçılar ve ihracata yönelik mal üreten (nihai üretici) imalatçıların ihracatlarını geliştirilmelerine destek verilmesi, ihraç edilen mal ve hizmetlerin çeşitlendirilmesine katkıda bulunulması, ihraç mallarına yeni pazarlar kazandırılmasına yardımcı olunması, yurt dışında yapılacak yatırımlar ile ihracat amacına yönelik yatırım malları üretim ve satışını teşvik edilmesi, ihracatçıların sevk öncesi kısa vadeli finansman ihtiyaçlarını aracı bankalar aracılığı ile karşılanmasıdır.

7.12. Sevk Sonrası Reeskont Kredisi

İhracatçıların vadeli satış imkanlarının artırılması suretiyle uluslararası piyasalardaki rekabet şanslarının genişletmelerini, alacaklarını ticari ve politik risklerden arındırarak yeni ve hedef pazarlara açılmalarını teşvik edilmesi, ihracatçılarımızın sevkiyat sonrası finansman imkanlarına erişmelerini sağlanması amaçlanmaktadır.

7.13. Avrupa Yatırım Bankası Kredisi

Eximbank ile Avrupa Yatırım Bankası (AYB) arasında imzalanan kredi anlaşması çerçevesinde; sanayi, turizm ve hizmet sektörlerinde faaliyet gösteren KOBİ'lerin ihracatına veya döviz kazandırıcı hizmetlerine yönelik olarak yurt içinde gerçekleştirecekleri yatırım projeleri (yeni yatırım, tevsi ve modernizasyon) ile işletme sermayesi ihtiyaçlarını finanse edilmesidir.

7.14. Gemi İnşa ve İhracatı Finansman Programı

Gemi inşa/ihraç edecek ihracatçıların gemi inşa aşamasındaki finansman ihtiyaçlarını karşılanması, rekabet güçlerini desteklenmesi, yurt dışındaki müşteriler ve kreditor kuruluşlar nezdindeki kredibilitelerini artırılması amaçlanmaktadır.

7.15. İhracata Yönelik İşletme Sermayesi Kredisi

İhracata Yönelik İşletme Sermayesi Kredisi programı kapsamında kredi başvuru tarihinden azami 180 gün öncesine kadar olan sürede gerçekleştirilen hammadde, ara malı alımı, nihai mal, nihai ürün ve 1 aylık dönem için elektrik, su, doğal gaz, personel masrafları gibi işletme sermayesi ihtiyaçlarının finanse edilmesi amaçlanmaktadır.

7.16. İhracata Yönelik Yatırım Kredisi

İhracata Yönelik Yatırım Kredisi programı kapsamında, kalıcılığı veya uzun süreli kullanım özelliği dolayısıyla orta veya uzun vadeli finansman gerektiren makine, teçhizat ve aksam harcamalarının KDV hariç tutar üzerinden finanse edilmesidir.

7.17. Marka Kredisi

Türkiye’de yerleşik İhracata yönelik mal üreten imalatçıların ve tüm ihracatçıların yurt dışında yerleşik marka alımlarını finanse edilmesidir. Marka Kredisi programı ile yurt dışında yerleşik marka ve/veya marka ile ilgili mağaza/tesis satın alınması veya Türk malı/markası imajının geliştirilmesi ile moda yaratma veya Türk markasının yerleştirmeye yönelik yurt dışına açılma ve yerleşme faaliyetlerini yürütülmesi için kredi başvuru tarihinden azami bir yıl öncesine kadar yapılan harcamaların harcama belgeleri karşılığında, yapılacak harcamaların ise harcama taahhüdü karşılığında finansmanı sağlanmaktadır.

Kurum Adı EXİMBANK Konya Şubesi

Telefon	0 850 200 61 42
Link	https://www.eximbank.gov.tr/tr/urun-ve-hizmetlerimiz/krediler#kisa-vadeli-ihracat-kredileri
Adres	Konya Ticaret Odası Vatan Cad. No:1 Selçuklu KONYA

8. ENERJİ BAKANLIĞI

8.1. Verimlilik Artırıcı Proje Destekleri

Enerji kaynakları ve kullanımında verimliliğin artırılması amaçlanmaktadır. Elektrik üretim faaliyeti gösteren lisans sahibi tüzel kişiler dışındaki yıllık toplam enerji tüketimleri 1.000 TEP ve üzeri olan ticaret ve sanayi odası, ticaret odası veya sanayi odasına bağlı olarak faaliyet gösteren ve her türlü mal üretimi yapan işletmeleri kapsamaktadır.

8.2. Gönüllü Anlaşma Destekleri

Bir endüstriyel işletmenin geçmiş beş yıldaki enerji yoğunluğuna göre sonraki üç yılda enerji yoğunluğunu ortalama en az %10 azaltmayı taahhüt etmesine Gönüllü Anlaşma denilir. Elektrik üreten lisans sahibi firmalar dışındaki yıllık toplam enerji tüketimi 1.000 TEP ve üzeri olan odalara bağlı faaliyet gösteren ve her türlü mal üretimi yapan işletmeler, başvuru yapabilir.

8.3. 5. Bölge Teşvikleri

Yıllık asgari 500 TEP enerji tüketimi olan mevcut imalat sanayi tesislerinde yapılacak, mevcut duruma göre en az %20 enerji tasarrufu sağlayacak ve bu enerji tasarrufu ile yatırım geri dönüş süresi azami 5 yıl olan enerji verimliliği yatırımları, bölge ayrımı olmaksızın 5. Bölge yatırım teşviklerinden yararlanabilecektir.

Kurum Adı	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
Telefon	0312 295 50 00
Link	http://www.yegm.gov.tr/verimlilik/destekler.aspx
Adres	Türk Ocağı Cd. No:2 06100 Çankaya/ANKARA

9. ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI

6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamında kentsel dönüşüm kapsamında kullanılacak kredilerde faiz ve kira desteği sağlanmaktadır.

Kurum Adı	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Telefon	0312 410 10 00
Link	https://altyapi.csb.gov.tr/finansal-destekler-i-4708
Adres	Mustafa Kemal Mh. Eskişehir Devlet Yolu (Dumlupınar Bulvarı) 9. km. No: 278 Çankaya / Ankara

10. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

10.1. Teknik Yardım Desteği

Bakanlığımızca, Mahalli İdareler'den (Belediyeler, İl Özel İdareleri, Mahalli İdare Birlikleri) ve Yatırımı İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarından doğrudan veya İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri kanalı ile gelen çevre düzenlemesi ve altyapı uygulamalarına ilişkin mali yardım taleplerine, Bakanlık bütçe imkanları çerçevesinde yardım yapılabilmektedir.

10.2. Kültür Yatırımları Desteği

Kamu Eliyle Yapılan Kültür Yatırımlarına Destek Projesi: Bakanlığın görev alanı içinde olmakla birlikte, diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından başlanacak veya başlanılan, ancak mali kaynak yetersizliği nedeniyle başlanılamayan veya bitirilemeyen kültür yatırımlarının gerçekleştirilerek kamunun hizmetine sunulmasını sağlamaktır.

10.3. Turizm Teşvikleri

a) Taşınmaz Malların Turizm Amaçlı Kullanımı Amacıyla Yapılan Tahsisler

“Kamu Taşınmazlarının Turizm Yatırımlarına Tahsisi Hakkında Yönetmelik” uyarınca işlem tesis edilmekte ve 49 yıla kadar tahsis işlemi yapılmaktadır

b) Orman Fonuna Katkının Taksitlendirilmesi

Turizmi Teşvik Kanunu'nun 15 inci maddesinde, "Ormanlarda yer alacak turizm yatırımı belgeli tesislerin, 6831 sayılı Orman Kanunu'nun Ek-3'üncü maddesinin (c) fıkrası uyarınca ödemek zorunda oldukları bedel, tahsis tarihini takip eden üçüncü yıldan itibaren, beş yıl vade ve beş eşit taksitte alınır." hükmü yer almaktadır.

c) Elektrik, Havagazı ve Su Ücretleri

06/09/2013 tarihli ve 28757 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "2013/5265 sayılı Çevreye Duyarlı Konaklama Tesis Belgeli İşletmelere Elektrik Enerjisi Desteği Hakkında Karar" ile Çevreye Duyarlı Konaklama Tesislerinin teşvik edilmesi ve sayılarının artırılması amacıyla Çevreye Duyarlı Konaklama Tesis Belgeli İşletmelere Elektrik Enerjisi Desteği sağlanmaktadır.

d) Haberleşme Kolaylıkları

e) Yabancı Personel ve Sanatkâr Çalıştırılması

Turizmi Teşvik Kanunu'nun 18 inci maddesinde yer alan; "Belgeli işletmelerde, Bakanlık ve İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca verilen izinle yabancı uzman personel ve sanatkârlar çalıştırılabilir..." hükmüne dayanarak yabancı personel ve sanatkâr istihdam eden işletmelere destek sağlanmaktadır.

f) Alkollü İçki Satışı

g) Deniz Turizminde Sağlanan Hak ve Kolaylıklar

Turizmi Teşvik Kanunu'nun 26-29 uncu maddelerinde yer alan hükümlere göre Kültür ve Turizm Bakanlığından belgeli deniz turizmi araçlarına bir takım hak ve kolaylıklar sağlanmaktadır.

Özetle sağlanan kolaylıklar aşağıda yer almaktadır;

. Türk Bayrağı çekemeyen deniz turizmi araçlarına, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 823 üncü maddesine bağlı kalmaksızın, Türk Bayrağı çekilmesine izin vermeye Bakanlık yetkilidir.

. Yabancı bayraklı deniz turizmi araçlarının Türk karasuları ve limanları arasında turizm amacıyla kullanılmasına ilişkin esaslar yönetmelikle belirlenir.

. Yabancı bayraklı deniz turizmi araçları, gezi, bakım, onarım, kızaklama veya kışlamak amacıyla Türkiye'de beş yıla kadar kalabilirler. Bu süre yönetmelikte belirtilen esaslara göre Bakanlıkça beş yıl daha uzatılabilir.

h) Yurtdışı Turizm Fuarlarına Katılım Desteği

Başvuru sahibinin Bakanlık tarafından iştirak edilen veya desteklenen yurtdışı turizm fuarlarına katılması halinde;

- Yer kirası,

- Stant inşası (stant kurulumu için gerekli tüm giderler),

- Stant dekorasyonuna ilişkin toplam giderlerinin Bakanlık tarafından uygun görülmesi halinde % 50'si ödenir.

10.4. Turizm Sektörü Acil Eylem Planı Destekleri ve Turizm Sektörüne Yönelik İstihdam Destekleri

- a) Türkiye 'ye turist getirilen x grubu seyahat acentalarına uçuş başına destek verilmesi
- b) Türkiye 'ye turist getirilen x grubu seyahat acentalarına Kredi Garanti Fonu teminatı ile kredi kullanma imkanı sağlanması
- c) Kültür ve Turizm Bakanlığında belgeli yatırım, işletme ve seyahat acentalarının kullandığı kredilerin, geri ödemelerinin ertelenmesi ya da yeniden yapılandırılmasında aranan, bankalarca karşılık ayrılması veya anaparanın belli bir miktarının ödenmiş olması gibi şartlar hususunda kolaylık sağlanmıştır.
- d) Kültür ve Turizm Bakanlığında belgeli konaklama ve deniz turizmi tesislerinin ihracatçı sayılması
- e) Kültür ve Turizm Bakanlığında belgeli konaklama tesislerinden alınan ecrimisil bedellerinin ödemelerinin ertelenmesi ve üç eşit taksitle ödenmesi
- f) Kültür ve Turizm Bakanlığında tahsisli konaklama tesislerinden alınan kira bedellerinin ödemelerinin ertelenmesi ve üç eşit taksitle ödenmesi
- g) Kültür ve Turizm Bakanlığında tahsisli konaklama tesislerinin toplam ciroları üzerinden alınan bedellerin ödemelerinin ertelenmesi ve üç eşit taksitle ödenmesi

10.5. Turizm İşletme Belgeli Tesislere Sağlanan Diğer Avantajlar

- • Emlak Vergisinden muafiyeti
- Bina inşaat harcı istisnası
- Döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerde vergi, resim ve harç istisnası
- Turizm Belgeli tesisler, mesafe şartı veya işyeri açma ve çalışma ruhsatı aranmadan Turizm belgeleri ile alkollü içki satış izni alabilmeleri

Kurum Adı	Kültür ve Turizm Bakanlığı
Telefon	0312 470 80 00
Link	https://yigm.ktb.gov.tr/TR-11609/tesvik-ve-destekler.html
Adres	İsmet İnönü Bulvarı No:32 06100 Emek / Ankara

11. AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI

11.1. AİLE YARDIMLARI:

Gıda Yardımı: İhtiyaç sahibi ailelere yönelik temel ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla Ramazan ve Kurban Bayramlarında verilir. Bu yardımdan hanede kişi başına düşen geliri net asgari ücretin 1/3'ünden az olan (701,32 TL) haneler yararlanır.

Barınma Yardımı: Oturulamayacak derecede bakımsız ve eski evlerde yaşayan vatandaşların evlerinin bakım-onarım, betonarme ev yapım, prefabrik ev yapım ve ev eşyası için aynı veya nakdi olarak yapılan yardımlardır. Bu yardımdan hanede kişi başına düşen geliri net asgari ücretin 1/3'ünden az olan (701,32 TL) haneler yararlanır.

Sosyal Konut Projesi (1+1, 2+1): Sosyal güvencesi olmayan fakir ve muhtaç vatandaşlara TOKİ aracılığıyla ev yapımını kapsar. Bu yardımdan hanede kişi başına düşen geliri net asgari ücretin 1/3'ünden az olan (701,32 TL) haneler yararlanır. Geri ödemeli olarak konut verilir. Geri ödemeler 1+1 daire için ayda 100 TL, 2+1 daire için 130 TL olmak üzere 270 ayda tamamlanır.

Yakacak Yardımı: İhtiyaç sahibi ailelere bedelsiz kömür yardımı verilir. Bu yardımdan hanede kişi başına düşen geliri net asgari ücretin 1/3'ünden az olan (701,32 TL) haneler yararlanır. Yılda bir kez kış döneminde verilen yardım, asgari 500 kg olmak üzere verilir.

Eşi Vefat Etmiş Kadınlara Yönelik Yardım: Sosyal güvencesi olmayan, fakir ve muhtaç durumda resmi nikahlı eşini kaybetmiş kadınlara verilen nakdi yardımdır. İki ayda bir PTT aracılığıyla 275 TL ödeme yapılır.

Muhtaç Asker Ailelerine Yapılan Yardımlar: Yakını askerde olan, sosyal güvencesi olmayan, fakir ve muhtaç vatandaşlara yönelik verilen yardımdır. Evli ise eşi, değilse ailesi tarafından alınan yardım, iki ayda PTT aracılığıyla 275 TL olarak yapılır.

Öksüz ve Yetim Yardımı: Annesi veya Babası vefat etmiş 18 yaşından küçük muhtaç durumdaki çocuklara verilen nakdi yardımdır. 2 ayda bir 100 TL olarak yardım yapılır.

Muhtaç Asker Çocuğu Yardımı: Babası askerde olan 18 yaşından küçük muhtaç çocuklara verilen nakdi yardımdır. 2 ayda bir 100 TL olarak yardım yapılır.

Doğum Yardımı: 15.05.2015 tarih sonrasında canlı doğumları kapsayan bu yardım, birinci çocukta 300 TL, ikinci çocukta 400 TL, Üçüncü ve sonraki çocuklar için 600 TL ödeme yapılır. Ödemeler bireysel azda tek seferlik olarak yapılır.

Elektrik Tüketim Desteği: Düzenli olarak sosyal yardımlardan faydalanan ihtiyaç sahibi haneler yararlanır. Hak sahibinin TC kimlik kartı ve elektrik faturası ile PTT'ye gitmesi yeterlidir. 1-2 kişi hanelere aylık 75 kWh, 3 kişilik hanelere aylık 100 kWh, 4 kişilik hanelere aylık 125 kWh, 5 ve daha fazla kişilik hanelere 150 kWh karşılığı TL olarak PTT aracılığıyla aylık ödeme yapılır.

11.2. EĞİTİM YARDIMLARI:

Eğitim Materyali Yardımı: İlk ve orta öğrenim çağında çocuğu olan ve hanede kişi başına düşen geliri net asgari ücretin 1/3'ünden az olan (701,32 TL) haneler yararlanır.

Şartlı Eğitim Yardımı: Sosyal güvencesi olmayan, fakir ve muhtaç ailelere çocuklarını okula göndermeleri şartıyla yapılan yardımlardır. İlköğretim erkek öğrenci aylık 35 TL, kız öğrenci aylık 40 TL, Ortaöğretim erkek öğrenci aylık 50 TL, kız öğrenci aylık 60 TL, 9 ay (2 ayda bir toplu) olarak ödeme yapılır.

Öğle Yemeği Yardımı: MEB bünyesinde taşınmalı eğitim kapsamında okullara taşınan öğrencilere öğle yemeği verilmektedir. Bu kapsamda öğrencilerin öğle yemekleri karşılanır.

Ücretsiz Ders Kitabı: Bu kapsamda, ilk ve orta öğrenim öğrencilerinin ders kitapları ücretsiz verilmektedir.

Öğrenci Taşıma Barınma ve İaşe Yardımı: Taşınmalı sistem dışındaki öğrencilerin ulaşım, barınma vb. verilen desteklerdir. Yıllık ödeme yapılır.

Engelli Öğrencilere Ücretsiz Taşınması: Özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerin okullara erişiminin sağlanması amacıyla MEB ile işbirliği içinde destek sağlanmaktadır. Yıllık ödeme yapılır.

Yurt Yapımı: Ortaöğretim öğrencilerine yönelik yurt ihtiyacı bulunan yerlerde 100, 200 ve 300 kapasiteli yurtlar yapılmaktadır. Projede hak ediş raporlarına göre aşamalı olarak ödenir.

11.3. SAĞLIK YARDIMLARI:

Şartlı Sağlık Yardımı (Sağlık ve Gebelik): Sosyal güvencesi olmayan, fakir ve muhtaç ailelere çocuklarını sağlık kontrolüne göndermeleri, anne adaylarının ise hamilelik süresince sağlık kontrolüne gitmeleri ve doğumlarını hastanede yapmaları şartıyla yapılan yardımlardır. Doğumun hastanede yapılması halinde tek seferlik 75 TL, Gebelik döneminde anne için aylık 35 TL, çocuk için aylık 35 TL olmak üzere 12 aylık sürede 2 ayda bir toplu ödemeler yapılır.

Engelli İhtiyaç Yardımı: Yoksul engelli vatandaşların topluma uyumunu kolaylaştıracak her türlü araç gereç ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik yürütülür.

Genel Sağlık Sigortası (GSS) Prim Ödemeleri: Sosyal güvencesi olmayan tüm vatandaşlar yararlanır. Kişi başına gelir seviyesi brüt asgari ücretin üçte birinin altında ise GSS primi devlet tarafından ödenir.

Genel Sağlık Sigortası Katılım Payı Ödemesi: GSS sayılanlar ile bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilerin hastane, ilaç, reçete, optik katılım payı kapsamında ödenmiş olunan tutarın iadesini kapsar. Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarında ödemeler yapılır.

Kronik Hastalara Yönelik Yardım Programı: Tüberküloz ve SSPE hastalığı nedeniyle sosyal ve mali kayıp yaşayan hastalara özgü geliştirilmiş nakdi yardımlardır. Bu kapsamda aylık 1.460,61 TL ödeme yapılır.

Çoklu Doğum Yardımı: Çoklu doğum ile dünyaya gelen 0-2 yaş aralığındaki çocukların beslenme ve öz bakım ihtiyaçlarının desteklenmesidir. Bu yardımdan hanede kişi başına düşen geliri net asgari ücretin 1/3'ünden az olan (701,32 TL) haneler yararlanır. Aylık 150 TL ödeme yapılır.

Kronik hastalık nedeniyle cihaza bağımlı hastalara Elektrik Fatura Bedeli ve Kesintisiz Güç Kaynağı Desteği: Muhtaç olan ve Evde Bakım Yardımı Almayan hanelere verilen destektir. Yardım programı üç bileşenden oluşur:

Elektrik Tüketim Desteği: Kullanılan cihazın elektrik tüketim düzeyine göre aylık 200 TL'ye kadar yardım yapılır.

Kesintisiz Güç Kaynağı Desteği

Birikmiş Elektrik Borcu Desteği: Yardımın başladığı ilk ay tek sefere mahsus cihaza bağlanma süresinden sonraki birikmiş elektrik borçları ödenir.

11.4. ÖZEL AMAÇLI YARDIMLAR:

Aşevleri: Yaşlı, engelli, kimsesiz ve muhtaç ailelere günlük sıcak yemek verilmesidir.

Afet/Acil Durum Yardımları: Afetten zarar gören vatandaşlar için verilir. Afetin ilk ayında muhtaçlık koşulu aranmaksızın temel ihtiyaçların karşılanmasıdır.

Terör Zararı Yardımları: Terörden etkilenen fakir ve muhtaç kişilere acil gıda, giyim, yol, eğitime barınma gibi ihtiyaçlarının karşılanmasıdır. Bu kapsamdaki aylık yardım 1.200 TL'yi aşamaz.

Yabancılara Yönelik Sosyal Uyum Yardımı (SUY) Programı: SUY, AB tarafından finanse edilen ve BM Dünya Gıda Programı (WFP), Türk Kızılayı ve ASPB arasında oluşturulan ortaklıkla uygulanan bir yardım programıdır. Aylık kişi başı 120 TL ödeme yapılır.

Yabancılara Yönelik Şartlı Eğitim Yardımı (ŞEY) Programı: ŞEY, AB tarafından finanse edilen ve BM Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF), Türk Kızılayı, MEB ve ASPB arasında oluşturulan ortaklıkla uygulanan bir yardım programıdır. 1. ile 8. Sınıf öğrencileri için; kız öğrencilere 40 TL, erkek öğrencilere 35 TL; 9. ile 12. sınıflar arası öğrenciler için; kız öğrencilere 60 TL, erkek öğrencilere 50 TL ödeme yapılır. Sömestr başında birer kere olmak üzere çocuk başı 100 TL ekstra ödeme yapılır.

11.5. YAŞLI VE ENGELLİ YARDIMLARI:

Yaşlılık Aylığı: Sosyal güvencesi olmayan ve kendisi ile eşinin ortalama geliri net asgari ücretin 1/3'ünden (701,32 TL) az olan kişilere yapılır. 65 yaş üstü vatandaşlara aylık 672,81 TL ödeme yapılır.

Engelli Aylığı: Sosyal güvencesi olmayan ve hane içinde kişi başına düşen geliri net asgari ücretin 1/3'ünden (701,32 TL) az olan kişilere yapılır. %40 ve üzeri engelli raporu olanlara aylık ödenir. %40-%69 için 537,09 TL, %70 ve üzeri için 805,62 TL ödeme yapılır.

Engelli Yakını Aylığı (18 Yaşından küçük engelliler): Sosyal güvencesi olmayan ve hane içinde kişi başına düşen geliri net asgari ücretin 1/3'ünden (701,32 TL) az olan kişilere yapılır. Aylık 537,09 TL ödeme yapılır.

Kaynak: <https://www.ailevecalisma.gov.tr/sygm/programlarimiz/sosyal-yardim-programlarimiz/>

12. TARIMSAL DESTEKLER

12.1 TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

12.1.1. ALAN BAZLI DESTEKLER:

Bitkisel Üretim Yapan Küçük Aile İşletmesi Desteği (TL/da): 100 TL/da

İyi Tarım Uygulamaları Destekleri

	İyi Tarım Uygulamaları Destekleri	Sertifika	(TL/da)
1	Meyve, Sebze	<u>Bireysel</u> Grup	<u>50</u> 40
2	Süs Bitkileri, Tıbbi Aromatik Bitkiler	<u>Bireysel</u> Grup	<u>100</u> 50
3	Örtü Altı	Bireysel Grup	150
4	Çeltik	Bireysel Grup	10
5	Su ürünleri	Sertifika	(Kr/kg)
	Alabalık, Çipura, Levrek (250.000 kg'a kadar 250.000 kg dahil)	Bireysel Grup	25

Mazot, Gübre ve Toprak Analizi Desteği:

Sıra	Ürünler	Mazot (TL/da)	Gübre (TL/da)	Toplam Destek (TL/da)
1	Buğday, Arpa, Çavdar, Yulaf, Triticale	19	8	27
2	Çeltik, Kütlü Pamuk	62	4	66
3	Nohut, Mercimek, Kuru Fasulye	22	4	26
4	Patates	27	4	31
5	Yağlık Ayçiçeği, Soya	26	4	30
6	Dane Mısır	25	4	29
7	Kuru Soğan, Kanola, Aspir, Yaş Çay, Fındık, Yem Bitkileri	17	4	21
8	Zeytin	15	4	19
9	Diğer Ürünler	15	4	19
10	Nadas	8	4	8

Toprak Analiz Desteği (TL/Numune)	40 TL
Katı Organik-Organomineral Gübre Desteği (TL/da)	10 TL

Organik Tarım Desteği:

Organik Tarım Desteklemeleri	(TL/da)
1. Kategori Üretim	100
2. Kategori Üretim	70
3. Kategori Üretim	30
4. Kategori Üretim	10
Organik Hayvancılık Desteği	(TL/kovan)
Arılı Kovan	10

1.2. BİYOLOJİK VE BİYOTEKNİK MÜCADELE DESTEĞİ:

	Sıra No	Destek Türü	Destek Miktarı (TL/da)
Örtüaltı	1	Örtüaltında Biyoteknik Mücadele Desteği	120
	2	Örtüaltında Biyolojik Mücadele Desteği	400
Açık Alan	3	Biyoteknik Mücadele Desteği	80
	4	Biyolojik Mücadele Desteği	50

1.3. DİĞER TARIMSAL AMAÇLI DESTEKLER:

Cevre Amaçlı Tarım Arazi Korunması Desteği (ÇATAK):

Kategori	(TL/da)
1. Kategori	45
2. Kategori	60
3. Kategori	135

Sertifikalı Fidan Üretim Desteği: Sertifikalı sınıfında fidan üretimi yapan ve yurtiçinde satan, Bakanlıkça yetkilendirilmiş tohumculuk kuruluşu olan, Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı gerçek ve tüzel kişilere aşağıdaki destek ödemeleri yapılır.

	Aşılı	Aşısız
Sertifikalı Sınıfında Tüm Çeşitler	1	0,5

Sertifikalı Fidan/Fide ve Standart Fidan Kullanım Desteği:

TL/da	Standart	Sertifikalı
Bodur/Yarı Bodur Meyve Türleri ile Bahçe Tesisi	100	400

Çilek Fidesi Desteği		400
Diğer Meyve Fidanları ile Bahçe Tesisi (Bağ ve Nar hariç)	100	280

Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Desteği

Desteğe Kurumlar	Başvuracak Üretici	Destekleme Yapılacak Azami Tarım Danışmanı Sayısı	Destekleme Miktarı TL / Tarım Danışmanı
Ziraat Odası, Örgütleri (Birlik, Kooperatif)	Üretici	5	35.000

Yurtiçi Sertifikalı Tohum Kullanım Desteği: Bu uygulamada, Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeline göre susam ve yerfıstığı hariç olmak üzere her bir havza için ekli listedeki ürünlere aşığıdaki miktarlarda ödeme yapılır. Destekler, Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı çiftçilere yapılır.

Ürünler	TL/da
Aspir, Kanola (Kolza), Susam	4
Çavdar, Triticale, Yulaf	6
Çeltik	8
Arpa, Buğday	8,5
Fiğ, Korunga, Yem Bezelyesi	20
Yerfıstığı	15
Yonca	30
Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut, Soya Fasulyesi	20
Patates	80

Yurtiçi Sertifikalı Tohum Üretim Desteği: Yurt içinde sertifikalı tohum üreten/ürettiren ve sertifikalandıran, yurt içinde satışını gerçekleştiren, Bakanlıkça yetkilendirilmiş tohumculuk kuruluşu kabul edilen Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı gerçek ve tüzel kişilere 2018 yılında ürettikleri tohumlar için aşığıdaki desteklemeler yapılır

Ürünler	TL/kg
Arpa, Çavdar, Triticale, Yulaf	0,08
Buğday, Patates	0,10

Çeltik	0,25
Soya Fasulyesi	0,35
Aspir, Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut	0,50
Susam	0,60
Fiğ, Korunga, Yem Bezelyesi	1,50
Kanola	1,20
Yerfıstığı	0,80
Kanola (Kolza)	1,20
Yonca	4,00
Orijinal/Temel ve Üstü Tohumluk Üretimi	Aldığı Desteğe %100 ilave

12.2 FARK ÖDEMESİ DESTEKLERİ

Ürünler	Kr/Kg
Yağlık Ayçiçeği	40
Kütlü Pamuk	80
Soya Fasulyesi	60
Kanola (Kolza)	50
Aspir	55
Dane Mısır	3
Buğday, Arpa, Yulaf, Çavdar, Triticale	5
Çeltik	10
Kuru Fasulye, Nohut, Mercimek	50
Zeytinyağ	80
Yaş Çay	13
Yeraltı sularının yetersiz seviyede ve su kısıtı olduğunun Bakanlıkça tespit edildiği havzalarda 2018 yılında ekilen mercimek ve nohut için	Aldığı Desteğe ilave %50

12.3 HAVYANCILIK DESTEKLERİ

Anaç Koyun ve Keçi Desteği: 25 TL / baş

Arıcılık Desteği:

S.	Tür	TL/adet
1	Arılı Kovan	10
2	Ana Arı	15
3	Damızlık ana arı	40

Aşı Desteği:

Tür	TL / baş
Büyükbaş Aşı Uygulama	1,50
Küçükbaş Aşı Uygulama	1,00
Büyükbaş Küpe Uygulama	1,50
Küçükbaş Küpe Uygulama	1,00

Besilik Erkek Sığır Desteği (Manda dahil): 1-300 Baş Arası kestirdikleri hayvan başına 200 TL

Buzağı Desteği (4 ay ve üzeri): 350 TL/baş

GAP-DAP-KOP-DOKAP Hibe Desteği: Bakanlar Kurulu Kararı MADDE 4- (4) GAP,DAP,DOKAP ve KOP kapsamındaki illerde e-ıslah veri tabanına kayıtlı sığırlarda, (saf sütçü ırklarda doğum tarihi 1.1.2010 ve sonrası hariç olmak üzere) etçi ve kombine ırklarla tohumlama yaptıran yetiştiricilere, anaç sığırları ve doğan buzağları (dişilere brusellosis S-19 aşısı yaptırmak şartıyla) için aşağıda belirtilen miktarlarda ödeme yapılır.

Anaç Sığır	350 TL / baş
Buzağı	150 TL / baş

Hastalıktan Ari İşletme Desteği:

Sıra	Hastalıktan Ari İşletme Desteği	(TL/baş)
1	Hastalıktan ari işletmedeki sığır	450
2	Onaylı süt çiftliği (ilave)	80

Hayvan Genetik Kaynakları:

Sıra	Hayvan Gen Kaynakları Desteği	(TL/baş/kovan)
1	Büyükbaş koruma	600
2	Küçükbaş koruma	90

3	Sığır pedigrili koruma	800
4	Arı koruma	40
5	Halk elindeki Küçükbaş Hayvan Islahı Elit Sürü Yavru	70
	Halk elindeki Küçükbaş Hayvan Islahı Taban Sürü Yavru	40
6	Halk elinde manda ıslahı	850
7	Damızlığa ayrılan manda yavrusu desteği	200
8	Damızlık erkek materyal (koç-teke) (baş)	200

Su Ürünleri Desteği:

S	Ürün	Destek	(TL/kg-adet)
1	Alabalık (kg)	350.000 kg'a kadar	0,75
2	Yeni Türler (kg)	350.000 kg'a kadar	1,50
3	Kapalı Sistem Üretim (kg)	350.000 kg'a kadar	1,50
4	Kilogram Üstü Alabalık Üretimi (kg)	350.000 kg'a kadar	1,50
5	Midye (kg)	350.000 kg'a kadar	0,10
6	Sazan (kg)	350.000 kg'a kadar	0,50
7	Hastalıktan Ari Kuluçkahane Damızlık Alabalık Desteği (adet)	10.000 adet'e kadar	60,00
8	Toprak Havuzlarda Balık Yetiştiriciliği (kg)	30.000 kg'a kadar	1,00

Sürü Yöneticisi İstihdam desteği: 250 baş ve üzeri küçükbaş (koyun-keçi) anaç hayvan varlığına sahip işletmelere veya çobanlara 5.000 TL ödenir.

Tiftik Üretim: Üreticilere, kilogram başına 30 TL ödeme yapılır.

Sıra	Yem Bitkileri Üretim Desteği	TL/da-yıl
1	Çok Yıllıklar	90 TL/da/yıl
2	Tek Yıllıklar	60 TL/da
3	Silajlık Mısır	100 TL/da
4	Kuru Şartlarda Ekilişi Yapılan Yem Bitkileri	40 TL/da/yıl
5	Bakanlıkça belirlenen Hayvancılık Yetiştirici Bölgesinde yer alan illerde yem bitkisi ekilişine	Aldığı desteğe ilave %25

KAYNAK: <https://www.tarimorman.gov.tr/Konular/Tarimsal-Destekler>

13. TARIM VE KIRSAL KALKINMAYI DESTEKLEME KURUMU DESTEKLERİ

- IPARD, Avrupa Birliği (AB) tarafından aday ve potansiyel aday ülkelere destek olmak amacıyla oluşturulan, Katılım Öncesi Yardım Aracı'nın Kırsal Kalkınma bileşenidir.
- IPARD, Avrupa Birliği'nin Ortak Tarım Politikası, Kırsal Kalkınma Politikası ve ilgili politikalarının uygulanması ve yönetimi için uyum hazırlıklarının yapılmasını ve bu kapsamda politika geliştirilmesini desteklemeyi amaçlamaktadır.
- "IPARD II" desteğinin 2014-2020 dönemini içeren çok yıllık "Kırsal Kalkınma Programı" kapsamında uygulanması gerekmektedir. Bu süreçte Avrupa Komisyonu ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından birlikte finanse edilecek destek programları uygulanacaktır.

13.1 101 - Tarımsal İşletmelerin Fiziki Varlıklarına Yönelik Yatırımlar

Sektör Adı	Destek Oranı	Uygulanan Harcamaların Toplam Değeri		
		Sektör	Minimum Tutar (€)	Maksimum Tutar (€)
101-1 Süt Üreten Tarımsal İşletmeler	%40-70	Süt, et ve yumurta sektörleri için	5.000	500.000
101-2 Kırmızı Et Üreten Tarımsal İşletmeler				
101-3 Kanatlı Eti Üreten Tarımsal İşletmeler		Broyler ve hindi sektörleri için	5.000	250.000
101-4 Yumurta Üreten Tarımsal İşletmeler		Kaz sektörü için	5.000	125.000

13.2 103 - Tarım ve Balıkçılık Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması ile İlgili Fiziki Varlıklara Yönelik Yatırımlar

Sektör Adı	Destek Oranı	Uygulanan Harcamaların Toplam Değeri		
		Sektör	Minimum Tutar (€)	Maksimum Tutar (€)
103-1 Süt ve Süt Ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması	%40-50	Süt ve et sektörleri için	30.000	3.000.000
103-2 Kırmızı Et ve Et Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması				
103-3 Kanatlı Eti ve Et Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması		Süt Toplama	30.000	1.000.000

		Merkezleri için		
103-4 Su Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması		Meyve ve Sebze sektörü için	30.000	1.250.000
103-5 Meyve ve Sebze Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması		Su ürünleri sektörü için	30.000	1.500.000

13.3 302 - Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve İş Geliştirme

Sektör Adı	Destek Oranı	Uygulanan Harcamaların Toplam Değeri		
		Sektör	Minimum Tutar (€)	Maksimum Tutar (€)
302-1 Bitkisel üretimin çeşitlendirilmesi ve bitkisel ürünlerin işlenmesi ve pazarlanması	%55	Her yatırım için	5.000	500.000
302-2 Arıcılık ve arı ürünlerinin üretimi, işlenmesi ve pazarlanması				
302-3 Zanaatkarlık ve yerel ürün işletmeleri				
302-4 Kırsal turizm ve rekreasyon faaliyetleri				
302-5 Su ürünleri yetiştiriciliği				
302-6 Makine Parkları				
302-7 Yenilenebilir enerji yatırımları				

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Konya İl Koordinatörlüğü

Musalla Bağları Mah. Kule Cad. No:2 Kule Plaza İş merkezi Kat:7 No:6 Selçuklu/Konya

www.tkd.gov.tr

0332 233 92 93 / 444 8 535

14. TARIMA DAYALI YATIRIMLARIN DESTEKLENMESİ

13.09.2017 tarih ve 30179 sayılı Resmi Gazetede Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Tebliğ yayımlanmıştır. Destek programı, 2016-2020 yılları arasını kapsamakta olup tarımsal sanayi ve kırsal kalkınmanın gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.

Tebliğ kapsamında yapılacak yatırım projelerinin fiziki tamamlanma son tarihi 01.10.2018 olarak belirlenmiştir.

Tebliğ kapsamında yatırım konuları şu şekilde sıralanmaktadır:

- a) Bitkisel ürünlerin işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması,
- b) Hayvansal ürünlerin işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması konusunda sadece ham derinin işlenmesi ve günlük en fazla 20 baş hayvan kesim kapasiteli mezbaha,
- c) Soğuk hava deposu,
- d) Çelik silo,
- e) Hayvansal ve bitkisel orijinli gübre işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması,
- f) Yenilenebilir enerji kullanan yeni sera,
- g) Yenilenebilir enerji üretim tesisleri,
- h) Tarımsal üretime yönelik sabit yatırımlar,
- ı) Kırsal ekonomik alt yapı yatırım konularından; çiftlik faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik altyapı sistemleri, bilişim sistemleri ve eğitim yatırımları.

Ekonomik yatırım	Yeni tesis yatırımı: 2.000.000 TL
	Kapasite artırımı veya teknoloji yenileme: 1.500.000 TL
	Yatırım tamamlama: 1.750.000 TL
Kırsal ekonomik alt yapı yatırımları	Yeni tesis yatırımı: 1.500.000 TL
	Diğer yatırım konuları: 500.000 TL
Başvurulacak projelerde tutar en az 30.000 TL olmalı ve projelerin %50'si desteklenir.	

15. BİREYSEL SULAMA SİSTEMLERİNİN DESTEKLENMESİ

07.12.2017 tarih ve 30263 sayılı Resmi Gazetede, Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Bireysel Sulama Sistemlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ yayımlanmıştır. Tebliğ ile modern basınçlı bireysel sulama sistemlerinin yaygınlaştırılarak daha kaliteli üretim yapılmasını sağlamak ve kırsal üreticilerin gelirlerini yükseltmek amaçlanmaktadır.

Bireysel sulama sistemleri desteklemesi, 2018-2020 yılları arasında uygulanacaktır. Tebliğ kapsamında yatırım konuları ve destek miktarı şu şekildedir:

Yatırım Konuları	Destek Oranı	Destek Miktarı
a. Tarla içi damla sulama sistemi b. Tarla içi yağmurlama sulama sistemi c. Tarla içi mikro yağmurlama sulama sistemi d. Tarla içi yüzey altı damla sulama sistemi	%50	1.000.000 TL

e. Lineer veya Center Pivot sulama sistemi		
f. Tamburlu sulama sistemi		
g. Güneş enerjili sulama sistemi		

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Konya İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
Mahmuriye Mah. Larende Cad. No:14 Meram/Konya
konya.tarim.gov.tr
0332 322 34 60

16. TARIM SİGORTALARI (TARSİM) PRİM DESTEĞİ

Tarım Sigortaları Havuzu (TARSİM) tarafından kapsama alınacak riskler, ürünler bölgeler ile prim desteği oranlarına ilişkin 1902 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı, 25.12.2019 tarih ve 30989 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu kapsamda, Tarım Sigortaları Havuzu tarafından 2020 yılında kapsama alınacak riskler, ürünler ve bölgeler ile prim desteği oranlarına ilişkin karar yayımlanmıştır. Belirlenen prim destekleri şu şekildedir:

Kararda belirtilen riskler 2020 yılında sigorta priminin %50'si oranında prim desteği sağlanır.

Açık alanda yetiştirilen meyvelerde ve yağgülünde verilen prim desteğine ilave olarak, sadece don riski primine bu desteğin 1/3 oranında ek prim desteği sağlanır.

İlçe bazlı kuraklık verim sigortasında ise sigorta priminin %60'ı karşılanır.

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/12/20191225-26.pdf>

Primler üreticilerin ödeyebileceği düzeydedir. Ayrıca, bitkisel ürünlerini, ağaçlarını, fidanlarını, seralarını, büyükbaş ve küçükbaş hayvanlarını, kümes hayvanlarını, su ürünlerini ve aktif arılı kovanlarını sigortalatan üreticilerin, ödemesi gereken sigorta priminin %50'si, meyvelerde don priminin %66,7'si, İlçe Bazlı Kuraklık Verim Sigortası'nda ise %60'ı, Devlet tarafından karşılanıyor. Üreticilere çeşitli ödeme kolaylıkları ve indirimler de sunuluyor. Yaklaşık prim tutarı, tarsim.gov.tr üzerindeki Online Prim Hesabı ekranından, kolaylıkla ve hızla hesaplanabiliyor.

İNDİRİMLER

- Hasarsızlık: Hasarsız geçen bir dönemi takip eden yılda, tarife primleri üzerinden uygulanan indirim.
- Peşin Ödeme: Sigorta poliçe prim tutarının tamamının peşin ödenmesi halinde uygulanan indirim.
- Teşvik: Sigortalananabilir nitelikteki tüm hayvanların sigortalması halinde uygulanan indirim.
- Risk Önleyici ve Azaltıcı Önlemler: Alınan önlem türüne göre uygulanan indirim.
- Kadın Çiftçi: Kadın çiftçilere uygulanan indirim.

- Genç Çiftçi: 30 yaş ve altındaki çiftçilere uygulanan indirim.

<https://web.tarsim.gov.tr/havuz/dokumanGoster.doc? key =A7COBDB6BBEA507707888E34504FDEC1694257YR953DN424J0G7ZXR2K515052019>

Ayrıntılı Bilgi için:

<https://web.tarsim.gov.tr>

17. BELEDİYELERİN TARIMSAL DESTEKLERİ

Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından verilen tarımsal destekler şu şekildedir:

2020 YILINDA DESTEKLENMESİ PLANLANAN ÜRÜNLER	
ÜRÜN ADI	Destek
Yarı Bodur Elma	1 Dekar 70 Adet - 2 Dekar 140 Adet
Yarı Bodur Kiraz	1 Dekar 60 Adet - 2 Dekar 120 Adet
Asma	1 Dekar 150 Adet - 2 Dekar 300 Adet
Vişne	1 Dekar 60 Adet
Ahududu	150 Adet – 300 Adet
Böğürtlen	150 Adet – 300 Adet
Çilek ve Malç Naylonu	4.000 adet fide + Malç naylonu
Tıbbi Aromatik Bitkiler (Adaçayı, Kekik)	1 er Dekar

Ayrıntılı Bilgi için: <http://www.konya.bel.tr/sayfadetay.php?sayfaID=1552>

18. FAİZ İNDİRİMLİ KREDİLER

10.02.2018 tarih ve 30328 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2018/11188 numaralı “T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından kullanılan tarımsal üreticilerin finansman ihtiyaçlarına yönelik olarak düşük faizli yatırım ve işletme kredisi kullanılmasına ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı yayımlanmıştır.

Bu kapsamda; tarımsal üreticilere yönelik uygulanacak düşük faizli yatırım ve işletme kredileri şu şekildedir:

Üretim Konuları	İndirim Oranı		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Kredisi	İşletme Kredisi	
SÜTÇÜ VE KOMBİNE SIĞIR YETİŞTİRİCİLİĞİ	50	50	25.000.000
Öncelikli bölge yatırımı	10	10	
Atıl işletme alımı	10		
Yurt içinde doğan hayvan alımı/kullanımı	10	10	
Kendi yemini üretme/mera kullanımı		10	

Jeotermal/yenilenebilir/atık enerji kullanımı	10	10	
Organik tarım/iyi tarım uygulamaları		10	
Genç çiftçi/girişimci (≤40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	100	100	

Üretim Konuları	İndirim Oranı		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Kredisi	İşletme Kredisi	
DAMIZLIK DÜVE YETİŞTİRİCİLİĞİ	75	75	10.000.000
Öncelikli bölge yatırımı	10	10	
Atıl işletme alımı	10		
Yurt içinde doğan hayvan alımı/kullanımı		10	
Kendi yemini üretme/mera kullanımı		10	
Genç çiftçi/girişimci (≤40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	100	100	

Üretim Konuları	İndirim Oranı		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Kredisi	İşletme Kredisi	
BÜYÜKBAŞ HAYVAN BESİCİLİĞİ	50	50	10.000.000
Öncelikli bölge yatırımı	10	10	
Atıl işletme alımı	10		
Yurt içinde doğan hayvan alımı/kullanımı		10	
Kendi yemini üretme/mera kullanımı		10	
Genç çiftçi/girişimci (≤40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	90	100	

Üretim Konuları	İndirim Oranı		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Kredisi	İşletme Kredisi	
KÜÇÜKBAŞ HAYVAN BESİCİLİĞİ	75	75	15.000.000
Öncelikli bölge yatırımı	10	10	
Atıl işletme alımı	10		
Yurt içinde doğan hayvan alımı/kullanımı	10	10	
Kendi yemini üretme/mera kullanımı		10	
Genç çiftçi/girişimci (≤40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	100	100	

Üretim Konuları	İndirim Oranı		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Kredisi	İşletme Kredisi	
ARICILIK	50	50	2.500.000
Organik tarım/iyi tarım uygulamaları		10	
Genç çiftçi/girişimci (≤40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	70	80	

Üretim Konuları	İndirim Oranı		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Kredisi	İşletme Kredisi	
KANATLI SEKTÖRÜ	25	50	5.000.000
Atıl işletme alımı	10		
Sözleşmeli üretim		10	
Genç çiftçi/girişimci (≤40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	55	80	

Üretim Konuları	İndirim Oranı		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Kredisi	İşletme Kredisi	
KANATLI SEKTÖRÜ DAMIZLIK YETİŞTİRİCİLİĞİ	75	75	10.000.000

Üretim Konuları	İndirim Oranı		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Kredisi	İşletme Kredisi	
SU ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜ	50	50	10.000.000
Su ürünleri yetiştirme	10	10	
Genç çiftçi/girişimci (≤40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	80	80	

Üretim Konuları	İndirim Oranı		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Kredisi	İşletme Kredisi	
GELENEKSEL (YAYGIN) HAYVANSAL ÜRETİM	100	100	1.500.000
100.000 TL'ye kadar olan krediler (100.000 dahil)	50	50	
100.000 TL'nin üzerindeki krediler	10		

Atıl işletme alımı	10	10
Yurt içinde doğan hayvan alımı/kullanımı		10
Kendi yemini üretme/mera kullanımı		10
Sözleşmeli üretim		10
Organik tarım/iyi tarım uygulamaları		10
Genç çiftçi/girişimci (≤40 yaş)	10	10
Kadın çiftçi/girişimci	10	10
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	90	100

Üretim Konuları	İndirim Oranı		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Kredisi	İşletme Kredisi	
KONTROLLÜ ÖRTÜALTI TARIMI	50	50	25.000.000
Jeotermal/yenilenebilir/atık enerji kullanımı	20	20	
Yurtiçi sertifikalı tohum/fide/fidan kullanımı	20	20	
Organik tarım/iyi tarım uygulamaları		10	
Genç çiftçi/girişimci (≤40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	100	100	

Üretim Konuları	İndirim Oranı		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Kredisi	İşletme Kredisi	
YEM BİTKİSİ ÜRETİMİ	75	75	5.000.000
Modern basınçlı sulama sistemi kullanımı		10	
Yurtiçi sertifikalı tohum/fide/fidan kullanımı		20	
Sözleşmeli üretim		20	
Genç çiftçi/girişimci (≤40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	95	100	

Üretim Konuları	İndirim Oranı		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Kredisi	İşletme Kredisi	
YURTIÇİ SERTİFİKALI TOHUM/FİDE/FİDAN ÜRETİMİ	100	100	20.000.000
SÜS BİTKİSİ ÜRETİMİ	50	50	10.000.000
STRATEJİK BİTKİSEL ÜRETİM	75	75	10.000.000
Modern basınçlı sulama sistemi kullanımı		10	
Yurtiçi sertifikalı tohum/fide/fidan kullanımı	20	20	
Sözleşmeli üretim		20	

Organik tarım/iyi tarım uygulamaları		10
Genç çiftçi/girişimci (≤40 yaş)	10	10
Kadın çiftçi/girişimci	10	10
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	100	100

Üretim Konuları	İndirim Oranı		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Kredisi	İşletme Kredisi	
MEYVE YETİŞTİRİCİLİĞİ VE BAĞCILIK	75	75	10.000.000
Modern basınçlı sulama sistemi kullanımı		10	
Yurtiçi sertifikalı tohum/fide/fidan kullanımı	20	20	
Sözleşmeli üretim		20	
Organik tarım/iyi tarım uygulamaları		10	
Genç çiftçi/girişimci (≤40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	100	100	

Üretim Konuları	İndirim Oranı		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Kredisi	İşletme Kredisi	
GELENEKSEL (YAYGIN) BİTKİSEL ÜRETİM			1.500.000
50.000 TL'ye kadar olan krediler (100.000 dahil)	100	100	
50.000 TL'nin üzerindeki krediler	50	50	
Modern basınçlı sulama sistemi kullanımı		10	
Yurtiçi sertifikalı tohum/fide/fidan kullanımı	20	20	
Sözleşmeli üretim		20	
Organik tarım/iyi tarım uygulamaları		10	
Genç çiftçi/girişimci (≤40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	90	100	

Üretim Konuları	İndirim Oranı		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Kredisi	İşletme Kredisi	
TARIM MAKİNELERİ (Traktör ayrık)			2.500.000
Yurtiçinde üretilen makine alımı	20	20	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	90	100	
TRAKTÖR	25		500.000
Yurtiçinde üretilen makine alımı	25		
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	50		

MODERN BASINÇLI SULAMA SİSTEMİ YATIRIMI	75		5.000.000
Yurtiçinde üretilen makine alımı	25		
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	100		
TARIM MAKİNELERİ PARKI	75		5.000.000
Yurtiçinde üretilen makine alımı	25		
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	100		
ARAZİ ALIMI (BİRLEŞTİRME)	25		2.500.000
LİSANSLI DEPOCULUK YATIRIMLARI	50		50.000.000
ELÜS KARŞILIĞI KREDİ		100	5.000.000
SOĞUK HAVA DEPOSU YATIRIMLARI	50		10.000.000
TARIMSAL ÜRÜNLERİN İŞLENMESİ	50	50	10.000.000
SÖZLEŞMELİ ÜRETİM		50	50.000.000
Yurtiçinde üretilen makine alımı		20	
Stratejik bitkisel ürün		10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı		80	
ÖZEL ORMANCILIK	50	50	10.000.000

Kaynak: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/01/20200103-8.pdf>

19. LİSANSLI DEPOCULUK KİRA DESTEĞİ

20.01.2018 tarih ve 30307 sayılı Tarımsal Ürünlerin 5300 Sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu Çerçevesinde Lisans Alarak Faaliyet Gösteren Depolarda Muhafaza Edilmesi Halinde Kira Destekleme Ödemesi Yapılmasına İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar

Çiftçi kayıt sistemine kayıtlı üreticiler, Üretici birlikleri ve üretici kooperatifleri yararlanır. 5300 sayılı Kanunun 2. Maddesindeki üst sınırlar içinde kalmak kaydıyla maksimum 6 ay süreli, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı onaylanacak kira ücretlerinin tamamı lisanslı depolara ödenir.

Ürünler	Destek Miktarı (TL/Ton/Ay)
Buğday, Arpa, Çavdar, Yulaf, Mısır, Çeltik, Pirinç, Mercimek, Nohut, Fasulye, Bezelye, Ayçiçeği	3
Pamuk	7

Kira desteğine ilave olarak üretici ve üretici örgütlerine, lisans alarak depoda muhafaza etmeleri ve belgelendirmeleri şartıyla depoya teslim edilen ürünler için ton başına 25 TL'yi geçmemek üzere nakliye desteği verilir.

Ayrıca, depoya tesliminden önce, yetkili sınıflandırıcılarca yapılacak analizler için parti başına 25 TL'yi geçmemek üzere analiz ücreti desteği verilir.

Aşağıdaki ürün grupları için ise; aylık ton başına 10 TL'yi geçmemek üzere kira ücretlerinin %50'si kira desteği olarak sağlanır.

Ürünler
Fındık, Zeytin, Zeytinyağı, Kuru Kayısı, Antepfıstığı, Kuru üzüm, Kuru incir

Bakanlığımızca, Tarımsal Ürünlerin, 5300 Sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu çerçevesinde lisans alarak faaliyet gösteren depolarda muhafaza edilmesi halinde 5 yıl daha destekleme ödemesi yapılmasına ilişkin Cumhurbaşkanı Karar'ı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Genel Müdürlüğümüz tarafından yürütülen, üreticilerimizin sağlıklı ve sigortalı depo imkânına kavuşmasını, ürünlerini fiyatların düşük olduğu hasat dönemlerinde ellerinden çıkarmak zorunda kalmamasını, piyasada arz ve talep dengesi ile fiyat istikrarının sağlanmasını, tarıma dayalı ticaret ve sanayi sektöründeki işletmelerin ihtiyaç duydukları ürünler için depo inşa etmeksizin talep edilen miktar, tür ve kalitedeki ürüne istenen zamanda kolaylıkla ve güvenilir bir şekilde ulaşabilmelerini amaçlayan lisanslı depoculuk sistemi 5 yıl süreyle daha desteklenecektir.

10/2/2005 tarihli ve 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu çerçevesinde lisans alarak faaliyet gösteren depolarda muhafaza edilen; Tablo 1'de yer alan ürünler için Tabloda belirtilen miktarda, Tablo 2' de yer alan ürünler için ise aylık ton başına 10 TL'yi geçmemek üzere Ticaret Bakanlığınca onaylanacak kira ücretlerinin % 50'si oranında kira desteği verilecektir. Bu desteğe ilişkin ödemeler lisanslı depo işletmelerine yapılacaktır.

<https://www.tarimorman.gov.tr/TRGM/Haber/271/Tarim-Urunlerinde-Lisansli-Depoculuk-Sistemine-Bes-Yil-Daha-Destek>

20. TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME DESTEĞİ

Bu destek programı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü bünyesinde verilmektedir. Program ile Tarım sektörünün ihtiyaç duyduğu öncelikli konularda; özel sektör Ar-Ge kültür ve kapasitesinin geliştirilmesi, yeni tür, çeşit, teknoloji, model, ürün vb. geliştirilmesi, çıktılarını; çiftçiler ve tarımsal sanayicilere aktarılması amaçlanmaktadır.

Program kapsamında destek oranı %70 iken destek miktarının üst limiti 3.000.000 TL'dir. Programa; özel Sektör, sivil toplum ve çiftçi kuruluşları ile meslek kuruluşları ve üniversiteler başvurabilmektedir.

2017 Yılı Öncelikli Proje Konuları	
Bahçe Bitkileri	Hayvancılık ve Su Ürünleri
Bitki Sağlığı	Tarla Bitkileri
Tarım Ekonomisi	Toprak ve Su Kaynakları
Gıda ve Yem	Tarımsal Mekanizasyon
Hayvan Sağlığı	

Desteklenecek Kalemler	Desteklenmeyecek Kalemler
Alet, makine, teçhizat, yazılım, donanım	Her türlü sermaye kullanım maliyeti, promosyon malzemesi, pazarlama ve ticari amaçlı reklam giderleri
Taşınır malzeme ve sarf malzemeler	Proje hazırlama, başvuru ve sözleşme giderleri, gelişme ve sonuç raporları ile bunlara ait basım giderleri
Araştırmanın gerektirdiği tohum, ilaç, gübre, hormon ve benzeri girdi alımları	Projenin sonuçlarının ticari uygulamaya dönüştürülmesi için yapılacak giderler
Anket, deneme, analiz, ekonometrik modelleme, danışmanlık, kısa sürede işçilik ve benzeri hizmet alımları	Isıtma, aydınlatma, haberleşme ve su giderleri, inşaat ve altyapı giderleri, Bina, arazi alımları ve kiralamaları
Projede kullanılan cihaz, ekipman, sera ve benzeri bakım onarım giderleri	Proje kapsamında çalışacak personele ödenecek ücretler
Tescil, patent ve sertifikasyon giderleri	Mali hizmet maliyetleri (özellikle havale maliyetleri, sigorta ve banka maliyetleri vb.)
Yurtiçi seyahat/nakliye giderleri	Halihazırda başka bir fon kaynağından finanse edilen kalemler
Proje konusuyla ilgili toplantı, konferans, sempozyum ve benzeri yerlere seyahat harcamalar	Proje ile doğrudan veya dolaylı ilgisi olmayan diğer giderler

Ayrıntılı Bilgi İçin: <http://www.tarim.gov.tr/TAGEM/Menu/7/Ar-Ge-Destek-Programi>

21. KOP İDARESİ DESTEKLER

21.1 KOP KÜÇÜK ÖLÇEKLİ SULAMA İŞLERİ PROGRAMI (KOP KÖSİP)

KOP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı tarafından 2011 yılından itibaren KOP Küçük Ölçekli Sulama İşleri Programı (KOP KÖSİP) programı uygulanmaya başlanmıştır. Program ile birlikte; dağlık kırsal alanlarda olmak üzere öncelikle kış akımları ile taşkınlar yapıp, yazın tamamen kuruyan dereler üzerinde küçük depolamalar ile sulama tesisleri yaparak sulama sorununu çözmek ve tarımsal amaçlı gelir seviyesini yükselterek buna bağlı istihdamı arttırmak yoluyla, kısa sürede sosyal refah düzeyinin yükseltilmesi amaçlanmaktadır.

21.2 KOP TARIMSAL EĞİTİM VE YAYIM PROJESİ (TEYAP)

KOP Tarımsal Eğitim ve Yayım Projesi (KOP TEYAP), KOP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı tarafından, KOP Eylem Planı kapsamında, 2015-2019 döneminde kamu kurumları ve STK'larla işbirliği içerisinde yürütülen tarımsal eğitim ve yayım projesidir.

Proje kapsamında yapılan şu şekilde sıralanmaktadır.

1. Teknik Personel ve Çiftçi Eğitimleri: KOP Bölgesinde 2015 yılından itibaren tarım yayımcıları ve çiftçilere yönelik eğitimler ve diğer programlar yapılmaktadır. Bu kapsamda KOP Bölgesinde teknik personele yönelik 27 eğitim başlığıyla 1206 kişiye, çiftçilere yönelik ise 58 konu başlığında 3866 kişiye eğitim sağlanmıştır.

2. KOP Tarımsal Eğitim ve Yayım Mali Destek Programı: KOP Bölgesindeki kurum ve kuruluşlar tarafından STK işbirliğiyle çiftçilere yönelik yapılacak eğitim projeleri için 2015 yılından bu yana “Tarımsal Eğitim ve Yayım Mali Destek Programı”na çıkmaktadır. Bu kapsamda 2015-2017 yıllarında 97 projeye toplamda 8.280.606 TL’lik mali destek sağlanmıştır.

3. KOP TEYAP Eğitim Altyapısının Güçlendirilmesi: Üniversitelerimizin eğitim altyapılarının güçlendirilmesi amacıyla; “Selçuk Üniversitesi Ziraat ve Veteriner Fakültelerinin Uygulamalı Eğitim Altyapısının Güçlendirilmesi Projesi” ve “Ömer Halisdemir Üniversitesi Ayhan Şahenk Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesinin Uygulamalı Eğitim Altyapısının Güçlendirilmesi Projesi” desteklenmiştir.

Bu kapsamda eğitim tesisleri kurulacak olup bu tesislerde verilecek eğitimlerle, kamu kurum ve kuruluşları ve özel sektördeki teknik personellerin, öğrencilerin ve çiftçilerin beşeri kapasitesi arttırılması amaçlanmaktadır.

21.3 KOP KIRSAL KALKINMA PROGRAMI

KOP Kırsal Kalkınma Programı oluşturmak amacıyla öncelikle 2015-2016 yıllarında Aksaray, Karaman, Konya ve Niğde illerini içine alan ve 36 ilçeyi kapsayan “Kırsal Dezavantajlı Alanlarda Tarımsal - Kırsal Kalkınmaya Yönelik Model Geliştirilmesi ve Elma, Kiraz, Üzüm ve Çilek Meyvelerinde Değer Zinciri Analizi Araştırma Etüt Projesi” uygulanmıştır. Proje kapsamında hangi ilçede nasıl bir destekleme yapılacağı belirlenerek KOP Kırsal Kalkınma Programı hayata geçirilmiştir.

Program kapsamında öncelikle 2015-2016 yılları arasında “Kırsal Dezavantajlı Alanlarda Tarımsal - Kırsal Kalkınmaya Yönelik Model Geliştirilmesi ve Elma, Kiraz, Üzüm ve Çilek Meyvelerinde Değer Zinciri Analizi Araştırma Etüt Projesi” uygulanmıştır.

Aksaray, Karaman, Konya ve Niğde illeri içerisinde yer alan 36 ilçede anket çalışmaları, istişare toplantıları yapılmış aynı zamanda ürünlerin iklim istekleri göz önünde bulundurularak ilçelere göre eksenler belirlenmiştir.

Araştırma projesinin tamamlanmasıyla 2017 Yılı Kırsal Kalkınma Mali Destek Programı hazırlanarak çağrıya çıkmış olup belirtilen eksenlerde destek verilmiştir.